1863. N°. 62. Woensdag 5 Augustus. Twaalfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.
Batavia . . . . *f* 12,50.
Java . . . . „ 15,—.
de *Buitenbezittingen* . . . . . . „ 15,—.
Nederland . . . . „ 22,50.
Betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; Agenten: te *Samarang*, DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija*, DE ROY & Co.; te *Passaroean*, WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon*, BLOK & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. H. M. VAN DORP; te *Madiben*, C. A. VAN DER VOORT; te *Padang*, VAN ZADELHOFF & FABRITIUS; te *Ambon*, A. HARMSEN & Co.; te *Makassar*, K. SUTHERLAND, en voor Nederland, J. NOORDENDORP, Rijpenmarkt te Amsterdam.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.
Voor de vijf woorden . . . . *f* 0,50.
„ idem bij eerste of meerdere herhaling „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de Mail-Editie dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór 12 uur.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Sluiting der Mail
Vrijdag, den 14den Augustus.

BERICHT.

HH. Abonnés, welke hun Abonnement 2/1863 op den *Java-Bode* nog niet hebben betaald, worden beleefd, doch dringend uitgenoodigd, per keerende post het bedrag te remitteren, of ten minste opgave te doen van hunne continuatie, ten einde eene staking in de ontvangst te voorkomen.

Vendutiën.

Donderdag 6 Augustus
Voor het woonhuis van den heer van den Biesen.
en
Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.
Vrijdag 7 Augustus
Executie bij den heer van Thiel.
en
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
en
Hout-vendutie door Cassalette & Co.
Zaturdag 8 Augustus
In het Vendu-lokaal.
Maandag 10 Augustus
Voor de Weeskamer.
en
Tin-veiling.
Dingsdag 11 Augustus
Voor het woonhuis van den heer Kloot door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van van Riet en Wijnveldt.
Woensdag 12 Augustus
Voor het woonhuis van wijlen de inlandsche vrouw Norima.
en
Voor het commissiehuis van Gebrs Roselje & Co.
Donderdag 13 Augustus
Voor het woonhuis van den heer Warmolts door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.
Vrijdag 14 Augustus
Voor de Boedelkamer.
en
Hout-vendutie door John Pryce & Co.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

F. J. WEBER
met
A. P. BANGERT.

SIDHO-ARDJO, 23 Julij 1863. (2893)

Getrouwd:

HENRY JAMES WOODBURY
en
SARAH JANE ALDERSEY.

BATAVIA, 5 Augustus 1863. (2953)

BIRTH Mrs. *Rehling*, of a SON.
PADANG, 1st July 1863. (2938)

Den 15den dezer beviel mijne Echtgenoot *A. A. Bethbeder* voorspoedig van een ZOON, aan boord van de Stoomboot *Ambon*, Kapitein *Schol*, ter hoogte van *Poeloe Kambing* (Straat Madura).

J. N. VOSMAER.

MAKASSER, 18 Julij 1863.
Eenige Kennisgave aan familie en vrienden. (2901)

Bevallen van eene DOCHTER *C. L. von Gaffron*, geboren *Lozeron*.
BILLITON, 18 Julij 1863.
Eenige Kennisgave. (2963)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *S. C. Vodegel*, geliefde echtgenoot van

R. R. ROGGERS.

DJOCJOCARTA, den 23sten Julij 1853. (2945)

Ontijdig bevallen van eenen ZOON, *M. R. Trendler*, geliefde echtgenoote van

J. J. T. TEN SIETHOFF.

BATAVIA, 30 Julij 1863. (2914)

Bevallen van een ZOON Vrouwe *A. M. P. Gerdes Oosterbeek-de Jong.*
SAMARANG, 31 Julij 1863.
Eenige Kennisgave. (2942)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON *C. E. Louis*, geliefde echtgenoot van

T. V. JANSZ.

BATAVIA, 4 Augustus 1863.
Eenige Kennisgave. (2961)

Op den 22sten Julij overleed te Padang, in den ouderdom van 58 jaren, na een langdurig en smartelijk lijden, mijn dierbare echtgenoot, de Heer *S. Joël*, diep betreurd door zijne betrekkingen.

A. A. JOëL,
geb. *Dessene.*

(2939)

Den 4den Junij jl. overleed te Arnhem, in den ouderdom van 63 jaren, onze geliefde vader en behuwdvader, de HoogEdelGestrenge Heer *C. B. F. de Sturler*, gepensioneerd O. I. Luitenant-Kolonel, Ridder der Militaire Willemsorde 3de Klasse.

B. L. R. DE STURLER,
L. H. P. BOON,
de Sturler,
L. BOON.

BATAVIA, PADANG, 28 Julij. (2941)

Op den 25sten Julij jl. overleed te Bidara Tjina de Heer *L. P. Sluijter*, in den ouderdom van ruim 39 jaren.

BATAVIA, 3 Augustus 1863. (2964)

In den morgen van den 22sten Julij overleed te Pekalongan mijn geliefde oudste Broeder *Willem Hendrik*, in den ouderdom van ruim 24 jaren.

S. J. DUNLOP.

BATAVIA, 1 Augustus 1863. (2895)

Vendutie
op Donderdag den 6 Augustus e k.,
bij Cassalette & Co.,
van:
JAPANSCHE GOEDEREN,
als: Martevanen, Matten, Bezems, Sambalbakken, Naaidoozen, Bedakdoozen, Presenteertrommels met bladen, Vazen, Rijstkommen en 50 kisten à 6 mandjes Soija.
Verder:
Fransch Porcelein,
als: Theeserviezen, Têtes-à-Têtes, Waschstellen, waarlooze Borden, kopjes en Schoteltjes, enz., enz.
Engelsche Hanglampen,
Carpetten en Alcatieves, Spiegels met Supports, goedloopende Hangklokken, Capsules voor Flesschen, Knoopen en Gespen, Sloten, Harmonica's, Italiaansche Stroohoeden, Parfumerien, Toiletzeep en Eau de Cologne, Papier en Enveloppes, Spijkers, Assen en Veren voor Wagens, 20 kisten Witte en Gekleurde Muurtegeltjes, Etagère Voorwerpen.
Beelden met Supports, eene kist Heeren Hemden.
Alsmede:
Diverse goede Dranken,
als: Rhijnwijn, Madera, Portwijn en Cognac,
Verder:
150 vaten puik Amerikaansch MEEL
en
25 kn. à 100 pd. puike Chinesche THEE, eerste soort.
En:
EENE PARTIJ AFBRAAK, als: Deuren, Vensters, Kozijnen, Balken, Planken, Ribben, enz.
Cc. 100 ledige EMBALLAGE VATEN.
En eindelijk
Eene zeldzame Verzameling
OPGEZETTE DIEREN,
als: TIJGERS, HERTEN, BEEREN, APEN, SLANGEN, VOGELS in soorten, enz., enz. (2907)

Op de Vendutie
van Donderdag, 6 Augustus bij
Cassalette & Co.,
zullen nog worden verkocht, tot sluiting van rekening:
24 kisten à 4 dozijn Echte LAUBENHEIMER.
(2957)

Op de Vendutie
van den 6den Augustus e.k., bij
CASSALETTE & Co.,
zullen nog worden verkocht,
op monster:
Circa 1000 picols Briquettes, (geperste STEENKOLEN),
liggende in eene Loods, achter het Waterkantoor aan den Kleinen Boom. (2972)

Op de Vendutie
van den 6 Augustus e. k.,
zullen almede ***zonder reserve*** worden verkocht:
31,000 puike Manilla Sigaren,
Cortado No. 2, van het jaar 1861,
bij kleine kavelingen.
(2916) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE
op Donderdag, 6 Augustus 1865,
wegens vertrek van den Heer
J. A. J. van den Biesen,
van deszelfs Meubilair,
ten huize van den Heer J. J. VAN DEN BIESEN, op ***Kebon Sirie***, naast den Schout-bij-nacht,
door
J. SPEET.

Bijzonder vermelding verdienen: de prachtige KROON-, HANG- en CARCEL-LAMPEN, met en zonder Kristallen hangers, geheel nieuw, eene fraaije EETTAFEL voor 36 personen met wit marmeren bladen, RONDE TAFELS, KNAPEN en CONSOLES met marmeren bladen, twee paren groote SPIEGELS met Supports, twee vergulde antique SCHUTSELS, afkomstig van het oude Kasteel van *Batavia*.

Een zilveren Theeservies.

Fraai pleet GLAS- en KRISTALWERK,
Een MUZIEK ORGEL spelende 36 arias.
Twee Parijsche PENDULES, een REGULATEUR.
Een Fransch porceleinen EETSERVIES met gouden rand voor 12 personen.
Vier antique in Ebbenhout uitgehouwene BANKEN, uit den tijd der Portugezen.
6 Porceleinen en 2 Bronzen JAPANSCHE VAZEN van de grootste soort.

Een Kapitale SCHILDERIJ in Olieverw: *„De ontvoering van de maagd Europa,"* door PIETER VAN RUIJVEN. Ao. 1670.
GLAZEN KASTEN, TAFELKLEEDEN, WIP- en LEUNING-STOELEN.
Eene nieuwe Amerikaansche HANDCHAIS.
Een nagenoeg nieuwe MYLORD.
Twee spannen WAGENPAARDEN.
Een goedgedresseerd SYDNEY PAARD. (2886)

VENDUTIE
op Vrijdag den 7 Augustus 1863,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
van eene groote partij **IJzerwerk** en **Kramerijen,**
Japansche BEZEMS, 111 pakken Japansche MISO, eene partij TARWEZEMELEN, eene partij DEDEK, PROPATRIAPAPIER, IJzeren BEDDEN, SPEELKAARTEN,
20/m. Manilla SIGAREN,
in kleine kavelingen,
eene partij Japansche KABINETTEN, HOMBERDOOZEN, THEEKISTJES, SOIJA, enz., enz. (2909)

Op de Vendutie
van Vrijdag, den 7den Augustus,
zullen de Ondergeteekenden verkoopen:
Eene partij Afbraak,
afkomstig van de ***brug No. 90***, voor de Societeit de ***Harmonie*** en aldaar te bezigtigen.
Eene partij Afbraak,
afkomstig van de ***brug No. 87***, in den ***Gang Chaulan*** en aldaar te bezigtigen.
Eene partij van 2888 stuks KLINKERS, *in één Koop* en
1888 Amsterdamsche ponden LOOD, *in één Koop.*
Te bezigtigen bij den opzigter VALKENBURG, achter de ***Societeit Concordia*** bij de ***Sipajersbrug.***
(2921) JOHN PRYCE & Co,

Op de Vendutie
van Vrijdag den 7 Augustus,
zullen nog verkocht worden:
Eene groote partij Japansche koperen PANNETJES,
SCHUTSELS van 6 en 8 bladen, MANDWERK en SOERMÉ.
Eene partij VILTEN en STROOIJEN HOEDEN, ALCATIVEN, WOLLEN RIJTUIGMATJES, VOETKUSSENS, enz. enz.
(2968) JOHN PRYCE & Co.

HOUT-VENDUTIE
op Vrijdag 7 Augustus, op het Heemradenplein, door
CASSALETTE & Co.
(2882)

Op Maandag den 10den Augustus 1863,
zullen voor het lokaal der **Weeskamer** te ***Batavia*** worden verkocht:

1o. Voor rekening van den insolventen Boedel van W. ZEDNECZECK:
MEUBILAIR, een partij SCHOOLBOEKEN, BLANCO-BOEKEN in diverse formaten, een partij diverse BOEKWERKEN, een VERGULDPERS met eenige daartoe behoorende gereedschappen, zoomede een partijtje VENSTERGLAS.

2o. Voor rekening van den Boedel van wijlen Mejufvrouw W. L. VAN KAMPEN, in de wandeling genaamd ANTJE VOUTE:

Eenige Juweelen, Goud- en Zilverwerken.

Voorts:
ten Elf uur precies,
voor rekening van den insolventen Boedel van den Chinees KHOUW ENGSENG.
een ZEVENDE GEDEELTE in een opstal van steenen gebouwd,
met pannen gedekt, staande op de ***Oude Bazaar Weltevreden (Senin)***, in de Boeken der Kongsie voorkomende onder nummer 545.

Namens de Weeskamer voornoemd:
De Secretaris.
(2947) VAN BERCKEL BIK.

Op de VENDUTIE van den 10 Augustus 1863,
voor het Locaal der **Weeskamer te Batavia**,
zullen alsnog worden verkocht:
PRECIOSA'S, bestaande uit diverse Gouden Ringen, gezet met groote en kleine Brillanten en Diamanten Steenen, Oorhangers en Giwangs met dito en dito; groote Gouden Borst- en Haarpennen, zoo effen als met Brillanten en Diamanten Steenen, diverse Gouden Ringen en een Zilveren Siriedobs.
Alles behoorende aan den boedel van wijlen den Heer J. G. Hausman. (2948)

VENDUTIE
op Dingsdag 11 Augustus 1863,
voor het Commissiehuis van
Van Riet & Wijnveldt,
van
diverse Lijnwaden,
Provisien, Dranken, Glas- en Aardewerk, Kramerijen, Parfumerie-Zeep, Wandelstokken, Hoeden en Petten, benevens een partij Modewaren. (2971)

VENDUTIE
op Dingsdag, 11 Augustus 1863,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den WelEd. Heer
KLOOT,
op ***Goenoeng Saharie***, door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen netten Inboedel,
bestaande uit SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG- en TAFELLAMPEN, STOELEN, TAFELS, KASTEN, LEDIKANTEN, CANAPÉS, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK, RIJTUIGEN, PAARDEN, TUIGEN, enz.
(2959)

De geannonceerde Vendutie
van den Ondergeteekende, breeder omschreven in dit blad van 24 Julij, zal plaats hebben
op Dingsdag en Woensdag den 11den en 12den Augustus a. s.
Op deze Vendutie zal nog verkocht worden:
Een DRAAIBANK compleet, een MALLEJAN (zoo goed als nieuw), een GAMELAN PELOK met prachtig uitgesneden en zwaar vergulde onder- en hangstukken, een REVOLVER-KANON met elf schoten (zijnde door deszelfs ouderdom een merkwaardig stuk, dat tot bewijs strekt, dat de Revolvers vóór de Amerikaansche uitvinding reeds bestonden), benevens eenige ijzeren en koperen Kanonnen, enz., enz.
☞ *Alles dagelijks voor een ieder te bezigtigen.*
(2969) A. H. G. VAN ZANTEN.

VENDUTIE
op Woensdag den 12den Augustus,
voor het Commissiehuis van
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van divers Aardewerk, Porcelein- en Glaswerk, Schilderijen en Medaillon Spiegels, Hangklokken, Parfumerien, Kramerijen, Kapleder, Japansche Goederen, als: Naaidoozen, Omberdoozen, Sigaarkistjes, Sambalbakken en 50 kisten Soija.
Diverse Manufacturen, Heeren Hemden, Sokken, Dames Robes, Borduurwol, enz.
verder:
Kistjes Timmermans gereedschappen, IJzerwerken, waarbij Bijlen, Bijtels, Scharnieren, Deursloten, Knippen, Grendels, Stellen Lepels en Vorken, Theebladen, Blikken emmers, Vogelkooijen, etc.
en
CRC OW 52 en 61 2 Kisten Spiegels,
beschadigd aangebragt van Nederland per *Louise*, Kapt. *P. Buijs.* (2973)

Op de Vendutie

van Woensdag den 12den Augustus a. s. zullen

Gebrs. ROSELJE & Co.,

verkoopen:

Het Nederlandsch-Indisch gekoperde en van Djattiehout gebouwde Stoomschip

Palembang Packet,

liggende te *Batavia*, voorzien van een nieuwen Stoomketel en vernieuwde Machineriën.

Verder:

Een **ERF** met **Steenkolenloods**, liggende aan de rivier op *Kampong Moeka.*

100 tonnen STEENKOLEN.

60.000 SINGAPOERSCHE DAKPANNEN en een partij BRANDHOUT, liggende ter bezigtiging in het Pakhuis op de *Voorrij.*

De Kooper van het Stoomschip kan des verkiezende overnemen een contract voor den maandelijkschen overvoer van 30 stuks RUNDVEE van *Batavia* naar de *Lampongs.*

eene partij STEENKOLEN liggende te *Cheribon.*

» » » » *Palembang.*

(2898)

BILLITON TIN VEILING

den 10 Augustus 1863,

in de Handels-Vereeniging,

's morgens 10 ure. (2937)

CASSALETTE & Co.

hebben ontvangen:

ECHTE VERMOUTH,

in Kistjes van 1 Dozijn.

Deze DRANK, zamengesteld uit fijne witte Wijn en aromatische planten, kan gebruikt worden *met* en *zonder* water. *Zuivel* is dezelve een behoedmiddel tegen **Koorts** en **Dyssenterie;** *met* water levert dezelve een verfrisschenden drank op. (2908)

Op nieuw ontvangen:

150 vaten á 5 doz. **Puik Haanbier** (*Rendorp.*)

50 kisten á 48/2 flesschen **Haantjes Pale Ale.**

Baijerisch Bockbier

in kisten van 2 dozijn, als mede:

VALK en LANSBIER.

(2905) VAN RIET & WIJNVELDT.

Ontvangen:

Eene bijzonder fraaije collectie

PHOTOGRAPHIE ALBUMS,

waaronder een voor 200 portretten, alle nieuw genre en keurig bewerkt.

(2860) H. M. VAN DORP.

Ontvangen:

Nieuwste Soort Waaijers,

HAARNETJES, CEINTURES, DASJES voor DAMES, AGREMENTEN voor JAPONNEN enz.

(2965) W. LOONEN & Co.

MANILLA SIGAREN,

op nieuw ontvangen:

Havana Sigaren No. 1 en No. 2,

Cavite's en Philipine's,

Cortado No. 2.

(2971) VAN DEN ABEELEN en Co.

Nieuwe Rotterdammer Courant.

MAIL-EDITIE VOOR OOST-INDIE.

Voor het tweede halfjaar, waarvan het eerste nommer met de eerstaankomende Mail wordt aangebragt, kunnen nog enkele abonnementen worden aangenomen voor den prijs van *f* **18.—**

De bij de Courant gratis verstrekte **Verslagen der 1e en 2e Kamer**, zijn ook afzonderlijk verkrijgbaar voor den prijs van *f* **15.—**

Berigt franco met toezending van het abonnementsbedrag aan

de Expediteuren

LANGE en Co.

BATAVIA, 5 Augustus 1863. (2966)

Ontvangen:

Eene bij uitnemendheid

GOEDE MICROSCOOP,

van Th. Finger te Coblentz,

met toebehooren in kistje. Prijs *f* 120.

(2913) H. M. VAN DORP.

Bij G. Kolff & Co. *Batavia*

weder ontvangen:

IMPERIAAL, SUPERROYAAL, ROYAAL, GROOT en KLEIN MEDIAAN.

Zwaar Hollandsch en Velijn Schrijfpapier.

Groote SCHRIJF-FORMATEN steeds in groote Sortering. (2918)

Boekhandel van H. M. VAN DORP,

HARTMANN, Steinkohlen Bergbau. 1 vol. in 4o. met atlas in folio v. 84 platen.

Christ. MULLER, Constructionslehre der Maschinentheile nebst Resultaten für den Maschinenbau. Met atlas von 34 Tafeln.

DAS BUCH der Erfindungen, Gewerbe und Industrien, 4e auflage. 4 Theile met Suppl. (2899)

Per „*Gazelle*," direct van de Kaap de Goede Hoop ontvangen:

de ondervolgende en voor echt gegarande

CONSTANTIA WIJNEN,

allen, na *scheikundig* te zijn *onderzocht*, bevonden te zijn **SUPERIEUR** en de hoedanigheid bezittende, welke vereischt wordt voor Zieken en Reconvalescenten, als:

10/2 Aam SWEET FRONTIGNAC CONSTANTIA.
10/2 » PONTAC PERLE Idem.
3/2 » CAPE CONSTANTIA HOCK.

Bovengemelde 1/2 amen houden in 8 doz. Flesschen. Deze Wijnsoort is ook in kistjes van 12/1 en 24/2 Bottels, als ook en gros en demi-gros verkrijgbaar, bij

(2962) **CASSALETTE & Co.**

Lees hier!

A. JOURNÉ,

Kapper op Rijswijk,

heeft de eer het Bataviaasch publiek te berigten, dat hij heeft ontvangen een groot assortiment **Parfumeriën**, en een fraaije verzameling **Schildpadden Kammen** voor Dames, *naar den laatsten smaak*, zoo ook een groot assortiment **Haar in alle kleuren**, voor vlechten, van $1\frac{1}{2}$ el lang, gezonden door de eerste Parijsche en Londensche Huizen. Hij belast zich met alles wat betrekking heeft op zijn beroep.

ABONNEMENT

f 12.—'s jaars.

Haarsnijden met schoonmaken, volgens Engelsch systeem, *f* 1,50.

Voor bestellingen uit de binnenlanden gelieve men zich met gefrankeerde brieven te wenden tot

A. JOURNÉ, *Kapper op Rijswijk.*

NB. AMERIKAANSCHE TEINTURE.
EAU DE LA FLORIDE.
ANTI-PELLUCULAIRE om het hoofd te reinigen.
ENGELSCHE SCHAREN. (2890)

Attention!

A. JOURNÉ,

Coiffeur à Rijswijk,

a l'honneur d'informer le public de *Batavia*, qu'il vient de recevoir un grand assortiment de **Parfumeries** et un joli choix de peignes en **Ecailleblond** pour Dames, *haute nouveauté*, ainsi un grand assortiment de **Cheveux en tout couleur**, pour nattes, $1\frac{1}{2}$ mêtre de longueur, venant des premières maisons de *Paris* et de *Londres.*

A. JOURNÉ se charge de faire tout cequ'il a rapport à son metier.

ABONNEMENT

à *f* 12,— par année. Coupe de cheveux avec nettoyage *f* 1,50 système Anglaise.

Pour les commandes pour l'interieur les personnes sont priées de s' adresser avec lettres affranchis à la *Maison à Rijswijk*,

chez

A. JOURNÉ, *Coiffeur.*

NB. TEINTURE AMÉRICAINE.
EAU DE LA FLORIDE.
ANTI PELLUCULAIRE pour nettoyer la tête et
CISEAUX ANGLAISES. (2889)

MRS. BAUDRY & HERMENT FILS,

CARROSSIERS,

récemment arrivés *d'Europe*, ont l'honneur d'informer le public qu'ils viennent d'ouvrir

un magasin de Voitures,

ainsi qu'un

Atelier de Sellerie et Carrosserie.

Cet établissement est situé à coté des Magasins de MM. *W. Loonen & Co.*

CONSTRUCTION et RÉPARATION de VOITURES. Objets de SELLERIE et de CARROSSERIE. (2927)

A Herment & Bastière

Viennent de recevoir:

Chapeaux habillés en soie noire,
Do. » Gibus Cachemire,
Do. feutre en paille fantaisie.

(2960)

De nieuwe ETAPPE KAART van Java,

zamengesteld door den Kapitein der Genie,

W. F. VERSTEEG,

zal, zoodra die verkrijgbaar gesteld is, bij den ondergeteekende te bekomen zijn:

I. Opgeplakt met Rollen.
II. Op Linnen geplakt, in Koker, zakformaat.

(2922) H. M. VAN DORP.

ATELIER DE PHOTOGRAPHIE,

nouvelle installation.

PORTRAITS depuis 3 florins, tout encadrés.

Mr. C. PARANT venant de recevoir une très forte commission de produits et de marchandises, a l'honneur d'informer le public qu'à partir de ce jour, il peut livrer des portraits, tout encadrés, à 3 florins.

BON MARCHÉ EXTRAORDINAIRE.

RÉDUCTION SUR TOUS CES PRIX.

Pause diurne de 8 à 11 heures le matin. (2923)

In Commissie ontvangen:

ROODE WIJN,

afgetapt in heele en halve flesschen, van het gunstig bekende merk **St. Emilion.**

(2975) J. M. VAN WALCHREN.

Magazijn van Papier en Schrijfbehoeften

van

H. M. VAN DORP.

Op nieuw ontvangen en steeds in ruime sortering voorhanden:

Best Hollandsch PROPATRIA, afgesneden en onafgesneden à *f* 9.— per riem en lager.

VELIJN-PAPIER, gewoon en vergé, zwaar, glad en fraai van tint à *f* 9.— en lager.

do. do. in superieure kwaliteit.

Fijn blaauw en wit POST, à *f* 3.— per kwart riem.

do. do. fijnere en zware soorten, groot formaat tot *f* 7.— per kwart riem.

Billet-Papier, Papier illustré, Papier de Luxe,

Groot en klein Mediaan, Kardoes-Papier, Drukmediaan.

Amerikaansche, Hollandsche, Engelsche en Fransche INKTSOORTEN.

ENVELOPPEN, *groote en kleine, met en zonder linnen,* geele, witte en andere kleuren.

Staten en Ganzen PENNEN, Engelsche GELDLAADJES, SPEELKAARTEN, PERGAMENT-PAPIER, LEIJEN, BIBLIORAPHTEN; COPIEER-PERSEN, TEEKENBEHOEFTEN, CAHIERS-LEIJEN, enz.

LIJSTEN VOOR SCHILDERIJEN EN PHOTOGRAPHIEN.

Photographische Albums. (2867)

Nieuwe en Nieuw ontvangen BOEKWERKEN

Bij G. KOLFF EN Co. Batavia.

WINKLER, Handboek der Geologie en Palaeontologie	*f* 6.—
ELISE VAN CALCAR, Vrouwen in de Gevangenis, 2 dln.	» 6.—
De WAAL, Nederlandsch Indie in de Staten-Generaal, 4 dln.	» 20.—
VAN LENNEP, Geschiedenis des Vaderlands in schetsen en afbeeldingen.	» 8.—
HERING, Kultuur Suikerriet	» 15.—
THOMAS, Militaire Gezondheidsleer	» 2.—
MAX HAVELAAR, 2 dln.	» 6.—
BASTIAT, Drogredenen	» 5.—
SIEGMAN, Zakboekje Paardenhouders	» 5.—
VAN KOTEN, De Telegrafie	» 5.—
WEILAND, Groot Nederlandsch Woordenboek	» 16.—
MABÉ, Handboek der Notarissen, 4 dln. geb.	» 25.—
ASMODEE, Boekje om tranen te lagchen.	

Bij *Contante* betaling geschiedt de aflevering franco per post. (2970)

Ontvangen:

Eene kist Amerikaansche CRINOLINES,

van 15 tot 42 Veren, vervaardigd van het beste staal, bij

(2919) CASSALETTE & Co.

Ter perse bij den Boekhandelaar

H. M. VAN DORP, te *Batavia:*

Handleiding voor verschillende CULTURES op Java, door L. WEBER,

onder anderen inhoudende:

GAMBIERCULTUUR en FABRICATIE.

Beknopte Handleiding voor de kultuur van den BOMBYX MORI of TAMMEN ZIJDEWORM van Siam.

Bereiding van PAPIER.

Kultuur der RAMÉ, KOFFO, HENNEP, enz.

(2924)

MEUBEL-MAGAZIJN.

TOKO SENIN,

van

B. CHARLES.

Steeds voorzien van alle soorten van

MEUBELS,

beveelt zich aan tot de uitvoering van alle soorten van **Commissiën**, [illegible]ing en **verpakking van goederen**, enz. tot zeer matige prijzen.

(2929)

Binnen weinige weken zal bij den Ondergeteekende verkrijgbaar zijn:

De nieuwe Atlas van den Indischen Archipel, door de Heeren

Oehler & Cronenberg vervaardigd, bestaande uit 14 Bladen à *f* **20.—**

Deze ATLAS wordt mede afgeleverd als:

KAART van den

Indischen Archipel in 10 bladen op linnen met rollen.

Idem van **Java in 4 bladen** op linnen met rollen.

Te zamen voor den prijs van *f* **45.—**

De aflevering geschiedt à Contant.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1863. (2928)

Societeit de Harmonie.

op Donderdag den 6den Augustus 1863 des avonds ten 8 ure.

Stafmuzijk en Illuminatie.

Op Woensdag den 12 Augustus 1863

Thé Dansant.

Namens de Directie,

P. C. W. ANEMAET, *President.*

(2936) L. J. H. BOUMAN, *Secretaris.*

Militaire Societeit *Concordia*

THÉ DANSANT

op ZATURDAG den 8sten Augustus 1863.

Namens het Bestuur:

De Secretaris,

(2917) BRUIJN VAN ROZENBURG.

Heeren Leden worden beleefd verzocht met het

Thé Dansant

Contant te betalen.

(2956) W. BUDDINGH.

Mevr. de Wed. W. wordt beleefd verzocht om **GEEN schandaal** meer bij den ondergeteekende in huis te komen maken, als zij ten minste wenscht onaangenaamheden te voorkomen.

(2897) **A. B.**

De Inteekening op de *Bataviasche Stoomboot-Maatschappij* tot bevordering van gemeenschap van

Cheribon, Tagal en Pekalongan, (Palembang en de Lampongs),

blijft opengesteld **tot Ultimo Augustus**, als volgt:

Te *Cheribon:*	bij de Firma		GEBR. SCHALLIG & Co.
» *Tagal:*	bij de	»	A. J. VAN DER VOORT.
» *Pekalongan:*	bij de	»	M. NEUMANN.
» *Samarang:*	»	»	SOESMAN & Co.

Men wordt beleefdelijk verzocht de bewijzen van inteekening zoo spoedig mogelijk in te zenden.

(2925) C. J. BATTEN.

MACHINERIEN.

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL

en

Van Vlissingen, van Heel & Derosne Cail & Co., *Amsterdam.*

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabriekanten, hebben thans ***alhier***, te ***Samarang*** en ***Soerabaija*** ten verkoop gereed liggen:

Een **SUIKERMOLEN** met cylinders van $24\frac{5}{8}\times 51$ Eng. duimen met Waterwerk, 2 stel kamraderen, **Stoommachine** van 16 p. kr, met ketel van 20 p. k., hooge drukking, (liggende ***alhier***).

Drie compleete **DISTILLEER-TOESTELLEN** ter vervaardiging van Arak, waarvan 2 voor 16000 en een voor 21000 litres stroop in 24 uren te verwerken, een toestel **alhier** en 2 te **Soerabaija** liggende.

Een **SUIKERMOLEN** met Cylinders van 28×56 Eng. duimen, met een dubbel stel kamraderen en waarlooze cylinder, om zoowel door Water als door Stoom te kunnen worden gedreven, liggende te ***Samarang.***

Twee Compleete **VACUUM-INSTALLATIËN**, ieder met éene pan van $7\frac{1}{2}$ Eng. voeten diameter, een toestel ***alhier*** en het andere te ***Soerabaija*** liggende.

Eene Compleete **STOOMMACHINE** (horizontaal) van hooge drukking, ter drijving van een luchtledig toestel met 2 pannen van $7\frac{1}{2}$ Eng. voeten.

Een **SUIKERMOLEN**, met cylinders van $24\frac{5}{8}\times 51$ duimen, aan eene zijde van kamwielen voorzien, liggende te ***Soerabaija.***

Twee **SUIKERMOLENS** met cylinders van $19\frac{5}{8}\times 35\frac{1}{2}$ Eng. duimen, waarvan een met Waterwerk, een ***alhier*** en een te ***Soerabaija*** liggende.

Eenige **CRUSH- of BREEKMOLENS**, om met de hand of met stoom gedreven te worden, liggende ***alhier*** en te ***Soerabaija.***

Eenige stellen **SUIKERPANNEN** voor Batterijen in verschillende afmetingen met brandwerk compleet, liggende te ***Soerabaija.***

Een **STOOMWERKTUIG** van 4 paarden kr. hooge drukking zonder Stoomketel, liggende te ***Soerabaija.***

Gesmeed ijzeren **ASSEN** voor Suikermolens van diverse dimensiën, van af 9 Eng. voeten $\times\ 11\frac{1}{8}$ duim tot $6\frac{1}{2}$ Eng. voeten $\times\ 7\frac{5}{8}$ duim diameter, liggende ***alhier*** en te ***Soerabaija.***

Een compleet **GAZTOESTEL** tot verlichting van privaat woningen of publieke gebouwen met lampen etc., geheel compleet, liggende te ***Soerabaija.***

Drie ijzeren **HIJSCHKRANEN**, ieder hebbende een Draagvermogen van 4000 kilos, liggende ***alhier*** en te ***Soerabaija.***

Twee complete, geheel ijzeren **TABAKSPERSEN**, liggende te ***Soerabaija.***

WAARLOOZE DEELEN voor Vacuums- en Stoomketels, als: ***Barometerglazen***, ***Peilglazen***, ***Kijkglazen***, ***Thermometerschalen***; Pitten voor ***Locatelli-Lampen***, etc., liggende te ***Soerabaija.***

Een **SUIKERMOLEN** met cylinders van 30×56 Eng. duimen, liggende te ***Soerabaija.***

Zes compleete **VOEDING-MACHINES** voor Stoomschepen met cylinders van 7 en 8 duim diameter.

Te ***Amsterdam*** zijn voorts nog in aanmaak ter spoedige uitzending in Depôt:

Twee luchtledige **TOESTELLEN**, ieder met 2 Pannen van $7\frac{1}{2}$ Eng. voeten diameter met Machine, Ketels etc. geheel compleet; en

Vier-en-Twintig **CENTRIFUGES** met Drijfwerk compleet met beweging van onderen, en in stellen van 2, 4 of 6 stuks.

Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij

CORN. BETH, te ***Soerabaija.***

E. J. EVERTS, te ***Solo*** en bij

de Agenten,

(2833) DÜMMLER en Co., te ***Batavia.***

PROSPECTUS

DER

Nederlandsch Indische HANDELSBANK,

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

Waarvan de Statuten zijn goedgekeurd bij Z. M. besluit dd. 13 Junij 1863.

Reeds bij de oprigting onzer Maatschappij hebben wij gewezen op de dringende behoefte aan meerdere credietinstellingen voor onze volkplantingen. Getrouw aan haar programma, neemt de Algemeene Maatschappij voor Handel en Nijverheid thans het initatief tot oprigting eener HANDELSBANK VOOR NEDERLANDSCH OOST-INDIE. Gelijk men hieronder zal zien, is de werkkring dezer nieuwe instelling veel omvattend en zal de nieuwe Bank haren weldadigen invloed kunnen uitoefenen op alle takken van handel en nijverheid. Het is onnoodig in bijzonderheden te treden omtrent de behoefte aan eene nieuwe credietinstelling voor onze schoone Oost-Indische Bezittingen, omtrent het nut, dat zij moet stichten en de voordeelen, die zij bij een verstandig beheer zal kunnen opleveren. Het is waarlijk geene overdrijving, wanneer men beweert, dat onze Oost-Indische Bezittingen voor een groot deel eerst in het begin harer ontwikkeling zijn; wij behoeven slechts op de nog weinig geëxploiteerde eilanden Sumatra en Borneo te wijzen.

Tusschen de productieve kracht, den in- en uitvoerhandel en de geldelijke hulpbronnen onzer koloniën bestaat intusschen de meest ongunstige verhouding. De voorname oorzaak daarvan moet gezocht worden in de omstandigheid, dat het credietstelsel op Java geen gelijken tred heeft gehouden met den verbazenden vooruitgang der productie en de waarde der uitvoerartikelen. Om slechts eenige voorbeelden aan te halen, wijzen wij op het bekende feit, dat in de laatste twaalf jaren zijn gerezen:

Koffij	van	f 17	op	f 42.
Suiker	„	- 12	„	- 15.
Rijst	„	- 115	„	- 200.
Indigo	„	- 2¼	„	- 4½.
Peper	„	- 9	„	- 18.

De vermeerdering der hoeveelheid producten ter beschikking van den handel is nog belangrijker:

Suiker	van	700 m.	op	1300/ m.	picols.
Padang Koffij	„	65 „	„	175 „	„
Tabak	„	5 „	„	65 „	„

De waarde der invoeren klom van 35 Millioen op 65 Millioen Gulden.

Nog verdient vermelding, dat de hoeveelheid producten door het Gouvernement in de Koloniën ten verkoop aangeboden, in de laatste jaren eene belangrijke vermeerdering heeft ondergaan.

Voor zoodanige uitbreiding van productie en handel zijn de kapitalen op Java niet voldoende en worden onze Oost-Indische Bezittingen telkens door eene finantiëele krisis bedreigd. Om die ongunstige verhouding nog meer door cijfers te staven, vestigen wij de aandacht op de omstandigheid, dat, terwijl er gedurende de jaren 1846/50 voor 26 Millioen Gulden aan recepissen en 7 Millioen aan Bankbilletten in omloop waren, thans in 1863 de recepissen ingetrokken en slechts 12 Millioen Gulden Bankbilletten der Java-Bank in verband tot haar kapitaal (thans 4 Millioen Gulden groot) in omloop kunnen worden gebragt.

Wanneer men nog daarenboven overweegt, dat de Regering sedert 1860 terughoudt de voorschotten tot eene som van 4 à 5 Millioen Gulden, vroeger jaarlijks aan de Suikerfabriekanten verleend, en dus ook deze som aan den geldsomloop wordt onttrokken; voorts, dat vele in Indië verkregene fortuinen spoedig door de bezitters, die repatriëren, naar Europa worden overgebragt, zullen zelfs zij, die nog met een zeker optimisme op den tegenwoordigen finantielen toestand van Nederlandsch Oost-Indië zien, tot de overtuiging komen, dat de instelling door ons opgerigt, heilzame vruchten, èn voor Nederlandsch Oost-Indië, èn voor de aandeelhouders kan dragen.

Even als de Algemeene Maatschappij voor Handel en Nijverheid, zal de nieuwe Handelsbank zich zooveel mogelijk onthouden met den particulieren handel te concureren. Zij wenscht slechts daar tusschen beide te komen, waar de particuliere krachten te kort schieten.

De Nederlandsch Indische Bank zal zijn gevestigd te *Amsterdam* met een hoofdagentschap te *Batavia.*

Zij stelt zich ten doel handel, nijverheid en cultuur in Nederlandsch Oost-Indië te bevorderen door:

1°. Het verrigten van bankzaken, zoo als het disconteren van handelspapier, den handel in specie, biljoen en wissels, het verstrekken van gelden op onderpand van cognossementen, producten of andere roerende goederen, het doen van kassierszaken, het openen van rekening-courant als anderzins.

2°. Het doen van voorschotten op cultuur-ondernemingen en de daarmede in verband staande nijverheid.

3°. Ondernemingen van commerciëlen of industriëlen aard of van openbaar nut in het leven te roepen, of zich in zoodanige ondernemingen te interesseren.

4°. Het verschaffen van gelden tegen uitgifte van pandbrieven op onderpand van onroerende goederen en regten, die volgens de wet tot onroerende zaken behooren.

5°. De handel in producten in Oost-Indië.

Het maatschappelijk kapitaal is vastgesteld op **12 Millioen Gulden,** vertegenwoordigd door 48000 aandeelen, elk van f 250. Deze aandeelen zullen verdeeld zijn in seriën, waarvan de uitgifte zal geschieden naar gelang van de behoeften der Maatschappij, volgens een besluit der Directie, onder goedkeuring van den Raad van Commissarissen.

Aanvankelijk zal eene eerste serie van 24000 aandeelen of **6 Millioen Gulden** uitgegeven worden. Hiervan is reeds voor een bedrag van 4½ Millioen deelgenomen, waarvan 1 Millioen in Nederlandsch Oost-Indië beschikbaar zal worden gesteld. De overige 1½ Millioen worden voor eene publieke inschrijving opengesteld.

10 pCt. worden onmiddelijk bij de deelneming en 15 pCt. eene maand later gestort, terwijl de storting der overige 75 pCt. zal geschieden overeenkomstig de oproepingen door de Directeuren onder goedkeuring van Commissarissen te doen.

De aandeelen zullen zijn aan toonder.

De eerste storting geschiedt op een eenvoudig recepis.

Bij voldoening der tweede storting ontvangen de deelhebbers een voorloopig bewijs, waarop de verdere stortingen zullen worden afgeschreven met uitzondering der laatste, waarvan zal blijken door de overgave van het aandeel aan toonder.

De Maatschappij wordt bestuurd door drie te *Amsterdam* gevestigde Directeuren onder toezigt van een Raad van Commissarissen, bestaande uit ten minste 6 en ten hoogste 15 leden, benoemd door de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders. Drie leden van den Raad moeten te *Batavia* gevestigd zijn en speciaal het toezigt op het Hoofdagentschap uitoefenen. Directeuren en Commissarissen worden voor den duur van vijf jaren gekozen.

Commissarissen moeten eigenaars zijn van ten minste 30 en Directeuren van ten minste 50 aandeelen.

De jaarlijksche Balans en de uitdeelingen worden door de Algemeene Vergadering vastgesteld.

Van de winsten worden vooraf 5 pCt. voor interest afgezonderd.

Het overschot wordt op de volgende wijze verdeeld:

75	pCt.	aan de Aandeelhouders.
10	„	ten behoeve van een Reservefonds.
5	„	aan den Raad van Commissarissen.
5	„	aan Directeuren, en
5	„	aan de Oprigters.

Wij hebben ons vooraf van de medewerking van notabiliteiten in den handel en van specialiteiten in Oost-Indische belangen verzekerd en zal het hoofd-agentschap te Batavia aan personen worden opgedragen, in staat, om de belangen dezer inrigting te bevorderen en haar eene schoone toekomst voor te bereiden.

Het Bestuur der **Nederlandsch Indische Handelsbank** in *Nederland* is opgedragen aan

de Heeren: FRANS VAN HEUKELOM, GIDEON J. DE CLERCQ en ROBERT BROWNE, als *Directeuren*.

en aan de Heeren: E. W. CRAMERUS, A. DEICHMANN, A. MENDEL, W. POOLMAN, TH. F. SCHILL en R. DANIEL WOLTERBEEK, als *Commissarissen*,

die de bevoegdheid zullen hebben, om de nog ontbrekenden tot het getal van vijftien binnen zes maanden te benoemen, waarvan drie in Nederlandsch Oost-Indië gevestigd.

De Directie der Algemeene Maatschappij voor Handel en Nijverheid.

Onder referte aan bovenstaand prospectus hebben de ondergeteekenden de eer aan de ingezetenen van Nederlandsch Indië bekend te maken dat zij door de **Algemeene Maatschappij van Handel en Nijverheid** gevestigd te *Amsterdam*, gemagtigd zijn om van het door haar gewaarborgd Kapitaal van de **Nederlandsch Indische Handels-Bank** ÉÉN MILLIOEN GULDEN Ned. Ct. of 4000 Aandeelen à f 250.— ter inschrijving in Nederlandsch Indië beschikbaar te stellen, en wel op de volgende voorwaarden:

1o. de inschrijving geschiedt gulden om gulden in dier voege, dat voor elk Aandeel van f 250.— Ned. Ct. alhier f 250.— Ind. Ct. moet gestort worden met bijbetaling bovendien van f 2.— per Aandeel tot dekking der onkosten, vallende op het beschikbaar stellen van Aandeelen in Indië; terwijl in geval de koers op Ned. beneden pari (b. v. tot 99½ of 99) terugloopt, ook het te lijden wisselverlies door de inschrijvers moet worden bijgepast.

2o. de eerste Storting van 25 pCt. of f 62.50 per Aandeel, met bijpassing van de Sub 1 bedoelde f 2.— per Aandeel, zal plaats hebben binnen eene maand na de toewijzing tegen voorloopige recepissen door de ondergeteekenden af te geven, die later volgens annonce ingewisseld zullen moeten worden tegen voorloopige bewijzen van aandeel door het Bestuur der Ned. Ind. Handels-Bank te Amsterdam af te geven.

3o. de gelegenheid tot inschrijving blijft alhier geopend tot 15 October 1863, zullende, ingeval voor meer dan 4000 Aandeelen mogt zijn ingeschreven, de verdeeling der beschikbaar gestelde 4000 Aandeelen geschieden ponds ponds gewijze onder de gezamenlijke inschrijvers, dus in verhouding tot hetgeen door ieder ingeschreven zal zijn.

4o. Zoo spoedig mogelijk na den 15den October 1863 zal aan belanghebbenden schriftelijk kennis worden gegeven, welk getal Aandeelen hun wordt toegewezen, zullende binnen één maand na deze kennisgave de Sub 2 bedoelde 25 pCt. moeten gestort worden.

Inschrijvingen zijn, behalve ten kantore van de ondergeteekenden, ook opengesteld bij de Heeren DORREPAAL & Co. te *Samarang*, FRASER EATON & Co. te *Soerabaija*, J. F. VAN LEEUWEN & Co. te *Macasser* en PAINE STRICKER & Co. te *Padang*, bij wie tevens Prospectussen en Statuten der **Nederlandsch Indische Handels-Bank** verkrijgbaar zullen wezen.

PAINE STRICKER & Co.

BATAVIA, 4 *Augustus* 1863. (2951)

N. PASCAL,

Sluisbrug,

Fabriekant van Schoenen en gros en détail,

heeft de eer, het publiek van *Batavia* en *Java* te berigten, dat zijn **MAGAZIJN** ruim voorzien is van **HEEREN-, DAMES- EN KINDERSCHOENEN**, en dat hij een ***aanzienlijk rabat*** geeft bij verkoop ***à Contant.*** (2934)

Photographische TYPEN van Java à f 2.— per stuk.

Te bekomen bij den Boekhandelaar

(2869) H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

Bij J. M. VAN WALCHREN

Uitgezochte en uitmuntend slaande

KANARIEVOGELS.

(2935)

HET PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van

WOODBURY & PAGE,

op RIJSWIJK is dagelijks, uitgezonderd Vrijdags, geopend van half 8 tot 10 uur 's morgens.

GEZIGTEN en TYPEN van *Java.*

AFDRUKKEN van negatieve PORTRETTEN, ten vorigen jare genomen, zijn te bekomen à f 2,— per stuk. (2868)

In het COMMENSALENHUIS

van

Mevrouw **WILDANGER,** geb. *Moojen,*

Hoek Gang Secretarie,

zijn nog eenige **KAMERS,** met of zonder **Kost,** disponibel. (2887)

Drie gemeubeleerde Kamers

te bekomen met de **Kost,** in de route naar de Stad.

Adres Bureau *Java-Bode.* (2871)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

van

C. K. LOURAN,

Batoe Toelies.

Dagelijks geopend van **8 tot 10 uur** des ochtends. (2926)

De ondergeteekende beveelt zich voortdurend aan vooral wat betreft:

Boekbinderij, Liniëerfabriek, Lithographie.

(2951) H. M. VAN DORP.

Gymnasium Willem III.

Het Collegie van Curatoren van het Gymnasium Willem III

maakt bekend, dat, in voldoening aan art. 45 van het Reglement, op Woensdag en Donderdag den 12den en 13den Augustus eerstkomende, in 't openbaar onderzoek zal worden gedaan naar de vorderingen der leerlingen gedurende den afgeloopen Cursus, en dat de voor het publiek mede toegankelijke Prijsuitdeeling op Vrijdag daaraanvolgende den 14den Augustus, des morgens ten negen ure, zal plaats hebben.

Het Collegie van Curatoren voornoemd,

De Voorzitter,

AMENT.

Ter ordonnancie van hetzelve,

De Secretaris,

LEVYSSOHN NORMAN,

BATAVIA, 1 Augustus 1863. (2958)

President en Directeuren der Javasche Bank

maken bekend, dat, van af 1 Augustus 1863 tot weder opzeggings toe, bij het Hoofd-bureau te *Batavia*, zoowel als bij de Agentschappen te *Samarang* en *Soerabaija* zal berekend worden:

Voor **disconto** 's jaars van:

A. Particuliere Acceptatien . . . . . . 8 pCt.

B. Wisselbrieven, (gezegelde) getrokken uit eenige plaats in *Nederl. Indië*, en aangeboden ter woonplaats van den betrokkene . . . . 7 „

C. Acceptatien der Vendukantoren te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija* . . . . 5 „

D. Acceptatien der Vendukantoren in de binnenlanden van *Java* . . . . 5 „ (met bij-berekening van $^3/_4$ pCt. over het bedrag der acceptatie, voor provisie van incasseren en renteverlies bij den retour-wissel.)

E. Acceptatien der Vendukantoren op *Madura* en de *Buitenbezittingen* . . . . 5 „ (met bij-berekening van 1 pCt. over het bedrag der acceptatie, voor provisie van incasseren en renteverlies bij den retour-wissel.)

Voor **rente** 's jaars op:

F. Beleeningen van spetie . . . . . . 5 „

G. Beleeningen van koper, tin en lood . . 6 „ (waarvan ter bepaling der waarde die van de ruwe grondstof wordt aangenomen.)

H. Beleeningen van Goederen en Effecten. 7 „

President en Directeuren voornd.,

C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM,

President.

G. HOEVEN,

(2892) *Secretaris.*

President en Directeuren der Javasche Bank

maken bekend dat, met wijziging van het vigerend Tarief van Provisie, van af 1° Augustus 1863, tot weder opzeggings toe, zal berekend worden voor premie van incasseren van Acceptatien, betaalbaar gesteld bij de Agentschappen te *Samarang* en *Soerabaija*, hetzij dezelve in disconto zijn genomen, of ter inning ontvangen:

Voor Bedragen van f 1000.— of daar boven . . $^1/_4$ pCt.

„ „ daar beneden, als vroeger . . . . . $^1/_2$ „

President en Directeuren voornoemd:

C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM,

President.

G. HOEVEN,

(2910) *Secretaris.*

Blijkens acte op den 26 Junij 1863 voor mij Notaris en Getuigen onder nummer 96 verleden, is de Heer

JOHN PRYCE,

Koopman, wonende te *Batavia*, als gererend Lid uitgetreden uit de te *Batavia* gevestigde firma

JOHN PRYCE & Co.

De Handels- en Commissiezaken worden door de Heeren HERMAN HENDRIK HOLLE en THOMAS PRYCE, beiden Kooplieden, wonende te *Batavia*, onder de firma

JOHN PRYCE & Co.

te *Batavia*, als gererende vennooten voortgezet voor den tijd van Vijf achtereenvolgende jaren en Vijf maanden, aanvangende 1sten *Augustus* 1863, en alzoo eindigende *Ultimo December* 1868, in welke Vennootschap de Heer JOHN PRYCE voornoemd is *Commanditaire Vennoot.*

(2920) A. M. MEERTENS.

De Heer **J. W. BEIJNON Jr.,** heeft van af heden onze **Generale Procuratie.**

SCHREUDER & VAN DER CRAB.

BATAVIA, 1 Aug. 1863. (2952)

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL, VAN VLISSINGEN, VAN HEEL, CARL HALOT & CO.,

te **Amsterdam.**

Van af 1o. September aanst. houdt de Heer **E. J. Everts** te *Solo*, met onderling goedvinden op Agent te zijn van den Verkoop van MACHINERIËN uit bovengenoemde fabrieken afkomstig, en zal in zijne plaats de Heer **Robert Kampf,** te *Malang*, *Djiwan*, bij *Solo*, zich belasten met de vervulling dier Agentuur.

(2949) DüMMLER & Co.

WILLIAM HENRY HALL,

Shipping and General Commission Agent,

(2950) ***BATAVIA.***

Mr. PHILLIPS,

Chirurg-Dentist,

Lid van de Odontological Society te Londen,

is dagelijks te spreken ten huize van de Heeren WOODBURY & PAGE, op *Rijswijk.* (2870)

De ondergeteekende heeft de eer het PUBLIEK te berigten, dat de voorraad **IJS**, van het IJSHUIS achter de Java-Bank en Weltevreden bij de Willemsbrug uitverkocht is, en dat hij spoedig eene nieuwe lading wachtende is.

Degenen die nog in bezit zijn van **IJskaartjes** van bovengenoemde IJshuizen, kunnen het Geld daarvoor betaald, terug ontvangen, of dezelve gebruiken, zoodra er weder eene nieuwe lading zal zijn aangekomen.

IJshuis te ***Weltevreden,*** 4 Augustus 1863.

(2945) W. KUIJPERS qq.

Men vraagt op *Sumatra* eene Europeesche **Dame,** genegen hij een Weduwenaar zich met de directie der huishouding, en verzorging van een meisje van $3^1/_2$ jaar te belasten.

Reflecterenden gelieven zich te melden onder La. W aan het Postkantoor te Bencoelen. (2940)

Voor ouders of voogden, die hunne kinderen of pupillen naar Nederland wenschen te zenden, ten einde aldaar hunne opvoeding te erlangen, bestaat gelegenheid hen te plaatsen bij eene zeer fatsoenlijke familie, die te Amsterdam een ruim en luchtig huis met tuin op eene der hoofdgrachten bewoont, en waar zij, onder goede leiding en opzigt, eene degelijke en zorgzame huiselijke opvoeding kunnen verkrijgen en geheel als kinderen des huizes zullen behandeld worden. De Heeren B. KOPERSMIT & Co. te Batavia zijn bereid nadere informatie te geven. (2955)

GEVRAAGD:

In westelijk JAVA, een geadmitteerd **Landmeter** om gronden op te nemen.

(2944) Adres: La. B. bij den Uitgever dezer.

Wordt gevraagd:

Een eerste en derde Stuurman,

voor de reis naar Nederland.

(2896) B. KOPERSMIT en Co.

Er wordt gevraagd:

IEMAND, die eenige uren daags disponibel heeft, om onderwijs te geven in de *Hollandsche* en *Engelsche* taal.

Adres *Hotel des Indes.*

(2904) J. G. CRESSONNIER.

Te Huur:

Een STEENEN HUIS in den ***Gang Kamatjoran,*** thans bewoond door den Heer VAN KAMPEN. (2915)

De Zalf en Pillen van Holloway.

Het publiek moet vooral toch niet verzuimen in tijd van nood van dit zoo onschatbare geneesmiddel gebruik te maken. De echtheid hiervan wordt aan het watermerk »Holloway Londen," bespeurd en dit merk bevindt zich op ieder blad van het directie-boekje dat bij elke doos of pot is.

Doosjes Pillen. à f 1— f 3.— f 5.—.

Potjes zalf à f 1.— f 3.— f 5.—.

Thans à kontant te verkrijgen:

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» »	»	Schreuder & van der Crab.
» Soerabaija	»	D. Mauritz Martens.
» »	»	J. J. van den Muijsenberg.
» Probolingo	»	Zimmermann & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cherinan.
» Poerworedjo	»	J. Kalder.
» Djokjokarta	»	Koe Djiebe.
» »	»	Wed. C. W. van der Laan.
» Soerakarta	»	M. J. Hanssens.
» Tagal	»	Mevr. de Wed. van Bort.
» »	»	A. J. van der Voort.
» Cheribon	»	W. Gelsten.
» »	»	M. Blok & Co.
» Buitenzorg	»	A. J. van der Voort.
» »	»	Schreuder & van der Crab.
» Tjandjoer	»	Schreuder & van der Crab.
» Salatiga	»	Q. M. B. Regensburg.
» Samarang	»	G. C. T. van Dorp, H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co., Joosten & Co. en bij Soesman & Co.

(2872)

Bataviaasch Praauwenveer.

De stoomer **Tjiliwong,** is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.

Vertrekt ten 7 ure des morgens.

Ligplaats binnen den kleinen boom. (2932)

Slechts weinig bagage kan worden medegenomen.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen gedurende de maand AUGUSTUS 1863, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA.

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA.

naar SAMARANG en BATAVIA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen op de Stoombootkantoren in de stad, bij W. GORES DE VRIES, te Batavia / te Soerabaija.
NIEUWEEN en SCHUIJMEN, te Samarang.

(2953)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Snelzeilend Fregatschip **HEBE,** Kapitein A. J. KIEHL, hebbende ruime en luchtige inrigtingen voor de repatrierende personen.

Deze bodem laadt thans op de Kust en zal in het laatst van deze Maand van hier tot vertrek gereed zijn.

Voor nadere bijzonderheden wende men zich alhier en op *Soerabaija* tot

de Agenten,
(2902) B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Holland

wordt aangeboden met het voor den overvoer van assagiers en bijzonder voor familiën allerdoelmatigst ingerigt en snelzeilend Nederlandsch Campagne Fregatschip

Nieuw Holland,

Gezagvoerder W. WITTING, voorzien van eene badinrigting en voerende een geëxamineerden Scheepsdoctor, zullende in het laatst van deze maand van hier verzeilen.

Nadere inlichtingen te bekomen alhier en op Soerabaija bij de Agenten

(2903) B. KOPERSMIT & Co.

Met het Nederlandsch Fregatschip **JASON,** Kapt. J. H. LAMMERS VAN BUEREN, wordt PASSAGE naar *Amsterdam* aangeboden.

Dit schip is voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt en uitgerust, heeft een DOCTOR en eene Hollandsche KOE aan boord en maakte de reis herwaarts in 76 dagen.

De reis zal in September direct van hier ondernomen kunnen worden.

(2888) REYNST & VINJU.

Voor passage naar AMSTERDAM

wordt aangeboden het snelzeilend Nederlandsch schip **LOUISE,** Kapitein B U I J S, hebbende zeer goede inrigting voor Passagiers en varende een geëxamineerd Scheepsdoctor.

Vertrek 1ste helft van Augustus.

Informatien bij *de Agenten,*
(2885) DüMMLER en Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Nederl. Schip **Patriarch Samhiri,** Kapt. G. G. LION, om tegen begin September van hier te vertrekken.

Nadere informatien bij de Agenten
VAN OMMEREN, RUEB & Co.

BATAVIA, 5 Augustus 1863. (2967)

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het wel bekende, bijzonder gunstig en comfortabel ingerigte Ned. Fregat Schip **„Johannes Lodewijk"** Kapt. A. H. VAN DER WAAL, om tegen het einde van deze maand de reis van hier te aanvaarden.

Adres bij

de Agenten,
(2943) J. CEZARD & Co.

Voor passage naar Nederland

bestaat alsnog gelegenheid voor twee Passagiers, met het wel ingerigt Nederl. Fregatschip **OCEAAN,** Kapitein DOEKZEN, voerende een Geëxamineerd SCHEEPSDOCTOR, zullende omstreeks 15 dezer van hier vertrekken.

(2934) B. KOPERSMIT & Co.

DE EERSTE SPOORWEG.

De laatste mail bracht *hoogst belangrijke* berichten uit het Moederland.

In de Tweede Kamer heeft de partij van gematigden vooruitgang eene overwinning behaald, die, als de Eerste Kamer haar voorbeeld volgt, van zegenrijke uitkomsten zal moeten zijn voor het land onzer inwoning.

Onze lezers begrijpen, dat wij doelen op de aanneming van het wetsontwerp voor den *Spoorweg van Samarang naar de Vorstenlanden.*

De blijde mare van die aanneming was een paar uur na de aankomst der mail, laatstleden Maandag, over geheel Batavia verspreid en door den telegraafdraad heinde en verre overgeseind.

Wat moet het allen, die den grondslag hebben gelegd van deze gewichtige onderneming, wat moet het onzen waardigen Landvoogd eene verblijdende tijding zijn geweest, dat bericht van die aanneming, en welk eene zelfvoldoening moet het den Minister zijn geweest, toen 54 van de 67 stemmen in de Tweede Kamer hem steunden in beider poging, om de eerste onderneming van dien aard op Java te grondvesten.

Beiden — Landvoogd en Minister — hebben zich eene onvergetelijke aanspraak verworven op de erkentelijkheid van tijdgenoot en nakomeling.

De rede door den Minister in de zitting van Junij uitgesproken, is te merkwaardig, dan dat wij haar niet onverkort in dit No onzen lezers zouden mededeelen. Men leert er op nieuw den energieken, waardigen man uit kennen, die, alleen gedreven door zijne zucht om nuttig te zijn, niet schroomt den vinger te leggen op de wond; de man die de hoop is van alle vrienden van gematigden vooruitgang, niet alleen in het Moederland, maar ook in deze schoone gewesten van het Nederlandsche rijk.

Maar vooral aan U, Edele Vorst uit het Edele Stamhuis van Oranje, zij, *though last not least*, dank toegebracht voor den krachtigen steun aan *den eersten Spoorweg* verleend.

INGEZONDEN.

Mijnheer de Redacteur!

In No. 56 van het *Handelsblad* komt voor een artikel getiteld: „De heeren S. E. W. Roorda van Eysinga en T. N. Nieuwenhuijzen."

De *Samarangsche Courant* bevat in haar laatst uitgekomen No. een „Voorloopig Antwoord" van den heer R. aan den heer L., en de belofte van een meer uitgebreid antwoord in eene brochure.

In 't kort resumeer ik den indruk, die deze stukken op mij gemaakt hebben, door te verklaren: dat het mij voorkomt, dat de weg, die de heeren L. en R. bewandelen, regelregt naar de vischmarkt leidt.

In 't midden latende wie het meeste ongelijk heeft, geloof ik dat alle weldenkenden den stempel der goedkeuring zullen drukken op de handeling van hem, die, vóór het bereiken der vischmarkt, den ingeslagen weg verlaat, en zich, door het c. q. schelden van zijn tegenpartij, niet meer daarop laat terugvoeren.

Ik doe een beroep op alle redactiën van dagbladen en op alle uitgevers in Indië, om het voortzetten van den strijd tusschen de heeren L. en R. onmogelijk te maken.

Een woord tot den heer Lion. In No. 56 van het *Handelsblad* wordt door U, aan den heer N., een ultimatum gesteld — onder bedreiging. Zou die bedreiging het voldoen aan dat gestelde ultimatum — indien daartoe al geneigdheid mogt bestaan — niet onmogelijk maken? Was dat uwe bedoeling?

X.

Met het grootste genoegen hebben wij deze weinige regelen van den geachten inzender opgenomen, daar ook onzes inziens van dien strijd, als tot niets hoegenaamd kunnende leiden, zoo spoedig mogelijk een einde moet gemaakt worden. *Red.*

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

De Overlandmail, loopende tot 26 Julij, is den 2den dezer alhier aangekomen, aangebracht per stoomboot *Oenarang*, gezagvoerder H. Kramer.

Den 3den dezer kwam alhier ter reede het Nederlandsch schip *Staatsraad van Ewijck*, gezagvoerder F. de Winter, aan boord hebbende een detachement suppletie-troepen, sterk 125 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof naar Nederland terugkeerenden kapitein der artillerie Weber, medegeleiders de 2e luits. Harbach en van den Bos. Het gedrag van dit detachement gedurende de reis was goed.

Volgens het *Nieuwe Dagblad* is de heer T. J. Stieltjes, adviseur van kolonien uit zijne lands betrekking ontslagen; volgens andere bladen uit zijne tegenwoordige betrekking op Java.

Zoo als bekend is werd eene firma alhier vervolgd ter zake dat zij volgens requisitoir van den toenmaligen Officier van Justitie op den 28*sten Januarij* 1862, zoude *getracht hebben* op eene onwettige wijze vier kisten handelsartikelen, zonder voldoen der daarvan verschuldigde regten ter *sluiks in te voeren*. Deze zaak kwam den 13den Mei in behandeling, en werd den 16den voortgezet.

Uit de vele gehoorde getuigen bleek volstrekt niets van eenigen *invoer*, maar wel van *uitvoer*. Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van 20sten Mei werd de beklaagde veroordeeld, en de goederen verbeurd verklaard, enz.; echter niet op grond van het feit vermeld in het beteekende requisitoir — *poging tot invoer* —, maar als zoude er eene *verkeerde aangifte* ingevolge art. 57 der publicatie van 20*sten Augustus*, *Staatsblad* 1818, *No*, 58, plaats hebben gevonden.

Van dit vonnis kwam de firma in appel bij het Hoog Geregtshof, waardoor nadat de zaak nog nader door Mr. van Ronkel was toegelicht, op den 21sten Julij jl. het vonnis van den Raad van Justitie vernietigd en de appellante van het haar als overtreding te laste gelegde vrijgesproken.

De firma is nu in al dien tijd van deze en 4 andere kisten goederen verstoken geweest.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 1 TOT 4 AUGUSTUS 1863.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Lassonder, Cazaux van Staphorst, Slieke, van de Reede. — Albers, van Singapore. — Bouwmeester, van Rotterdam. — Verburgh, Bruidegom, van Buitenzorg. — van den Bos, van Harderwijk.

JAVA-HOTEL. Portenger, v. d. Waal, B. A. Horsting, J. Bik, L. en M. J. van Geelkerken, van der Woude, ten Bosch, de Winter, Weber, C. J. J. M. Gilbert, van Holland. — J. W. Backer, Paardekoper, van Samarang. — Bayetto, van de Binnenlanden. — G. Holst en familie, van Macao. — Heiligers en familie, Mejufvr. Dibbetz, van Padang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 1 TOT 4 AUGUSTUS 1863.

Met het Ned. schip *Delft*, gezagvoerder L. van Geelkerken, de Officier van gezondheid M. van Geelkerken, van Rotterdam.

Met Ned. schip *Nederland en Oranje*, gezagvoerder Y. Bouwmeester, de Heer A. ten Bosch en Echtgenoot, Mevrouw M. S. der Kinderen en drie kinderen, van Rotterdam.

Met het Ned. schip *Nicolaas Witsen*, gezagvoerder J. P. Portengen, Mevrouw de Wed. van Dijk en vier kinderen, de jonge heer N. van Dijk, Mejufvrouw ... H. Koster, L. Smid, Mevrouw Portengen en kind, van Amsterdam.

Met het Ned. schip *Staatsraad van Ewijck*, gezagvoerder F. de Winter, de Kapitein der Artillerie A. P. D. Weber, 2e Luits. der infanterie M. Harback en J. C. A. van der Bos, de Heeren G. J. M. Gilbert en S. M. D. Backer, benevens Z. M. troepen, van Amsterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. *Menado*, gezagv. Couteron, de Heeren H. H. Haus, van der Does de Bije, L. de Vogel, Brandon, Mispelblom Beijer, Boers, Kieffer, Boyer, Misero, Versteegh, Westerkamp, Mev. de Bruijn met vijf kinderen, Mevrouw van den Berg met drie kinderen, Mejufvrouw van der Zwaan, off. van Admin. van Marine Lasonder, off. van Gezondh. Flint, Apotheker Bakker, benevens Z. M. troepen, van de Molukkos, Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. Ind. stooms. *Oenarang*, gezagv. Kramer, de Heeren Vincent, Manoocke, Albers, Ferrs, Blocklebank, Baker, Demitrius, Young, Tengnagel, Franquemont, Kapitein van Walchren, 2de Luitenant Paardenkoper, benevens Z. M. troepen, van Singapore, Rieuw en Muntok.

Met het Ned. Ind. stooms. *Padang*, gezagv. W. Vogel, de Heeren Loudon, van Voorthuijzen, Ferzenaar, Baron van Hoëvell en Echtgenoot, Mejufvrouw A. Dibbetz, twee dames Severijn, Kapitein Heiligers, Echtgenoot en één kind, 1ste Luit. Kleine, benevens Z. M. troepen, van Padang en Benkoelen.

Batavia. — Per stoomboot *Batavia*, kapt. Nije, zijn den 1sten Augustus 1863 door het postkantoor alhier verzonden:

Per overlandmail via Marseille		5518	adressen.
„ „ „ Triëst		434	„
„ „ „ Southampton		154	„
		6106	adressen.
Naar Singapore	1059		
„ Banka	462		
„ Palembang	519		
„ Riouw	201		
		2241	„
Totaal		8347	adressen.

— Ten vervolge op hetgeen voorkomt in ons nummer van den 28sten Julij jl. omtrent het werken van den Merapi, zijn wij, door de ontvangst van een nieuw telegraphisch berigt van den resident van Kadoe van den 31sten Julij in staat gesteld nog het volgende mededeelen:

„Sedert een paar dagen was de werking van den berg zeer verminderd. Na gedurende eenige etmalen nu en dan een aschregen uitgeworpen, aanhoudend een gedruisch als van een onweder voortgebragt en een zware rookkolom te hebben uitgestooten, werd de kruin in den avond van den 28sten Julij geheel in vuur gezet. Uit drie kraters, waarvan, naar het schijnt, twee nieuw gevormd waren, steeg te gelijker tijd het vuur tot eene hoogte van ± 100 voet opwaarts. De gloeijende lava stroomde aan alle kanten naar beneden; het schouwspel was treffend. Een ravijn ter diepte van ongeveer 150 voet, aan de westelijke helling naar den kant van Probolinggo (Kadoe) gelegen, is tot op ruim de helft gevuld met lava, die nog in een gloeijenden toestand verkeert. Sedert is de werking verminderd. Men meent, dat de berg thans tot rust is gekomen en dat men geene aardbevingen of verdere uitbarstingen meer te duchten heeft. De gevlugte bevolking keert van lieverlede naar hare dessah's terug.

— Een telegraphisch berigt deelt ons mede, dat zich op den 1sten dezer ter hoofdplaats Banjoemaas twee aardbevingen hebben doen gevoelen, beide in eene rigting van het zuid-westen naar het zuid-oosten. De eerste, die vrij hevig was en ongeveer zes seconden aanhield, had plaats te 10 minuten vóór 2 uur des namiddags en begon met een zwaren schok, gevolgd door een hevig onderaardsch geluid, gelijk aan dat van een zwaren wagen, over eene houten brug rijdende. Inmiddels voelde men eerst vier verticale- en daarna drie horizontale aardschuddingen. De tweede, die plaats had ten 3 ure, 25 minuten des namiddags, was minder zwaar en bepaalde zich tot vier zachte horizontale aardschuddingen; zij duurde ongeveer vier seconden en ging vergezeld van hetzelfde geluid, als boven reeds beschreven is. De schade, die door deze aardschuddingen, zoo aan 's gouvernements als aan particuliere gebouwen is aangerigt, is vrij aanzienlijk. Het fronton en de daaronderstaande pilaren van het bordes van het residentie-huis zijn gescheurd; terwijl in de zware scheidings-muren barsten sprongen. Het blokhuis is zoodanig beschadigd, dat aan herstelling niet valt te denken. Ook het residentie-kantoor en de gouvernements school hebben veel geleden. Voor zoo ver thans bekend is, zijn echter geene menschenlevens te betreuren. De aardbeving schijnt in de noordelijke afdeelingen minder hevig en in Tjilatjap in het geheel niet gevoeld te zijn.

Makasser, 17 Julij. Den 15den dezer kwam te Makasser ter reede de Ned. bark *Boni*, gezagvoerder J. W. Möller, komende van Poeloe-Laut met eene lading steenkolen. Door dezen gezagvoerder is den 11den Julij ll. gepraaid ten Z. W. kaap Mandhar het Eng. schip *Flora*, van Manila naar Liverpool, hebbende toen 40 dagen reis, alles wel aan boord.

Verder berigt deze gezagvoerder, dat Z. M. Stoomschip *Celebes* den avond van den 16den Julij ll., dwars van Passier, (denkelijk op de Hercules-riffen) verongelukt is. De equipage is door Z. M. stoomschepen *Admiraal de Ruyter* en *de Vecht* afgehaald.

Volgens oordeel van den berigtgever zoude het schip verloren zijn. (*Mak. H. & Adv. Bl.*)

OFFICIELE BERICHTEN.

Civiel Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Tegal, J. H. Koelman.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden kommies bij 's lands-drukkerij te Batavia J. van der Quast.

Benoemd:

BIJ DE ALGEMEENE REKENKAMER.

Tot eersten kommies, de tweede kommies, bij dat collegie J. J. Groenewald.

Tot tweeden kommies, de derde kommies bij dat collegie H. Velu.

Tot tweeden kommies, de klerk bij dat collegie J. F. Mulder.

Tot kommies op het adsistent-residentie bureau en vendu-meester te Montrado (Wester-afdeeling van Borneo), de derde kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen J. van Thiel.

Tot klerk-boekhouder bij de houtstapelplaats te Samarang, de eerste klerk, tevens griffier te Toeban, residentie Rembang, J. C. Pieplenbosch.

Ingetrokken:

De aan den gepensioneerden officier van gezondheid der eerste klasse O. Kunhardt verleende admissie tot uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk te Cheribon.

Vergunning verleend:

Tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk op de landen Pamanoekan en Tjiasem (Krawang), aan den gepensioneerden officier van gezondheid der eerste klasse O. Kunhardt.

BIJ DE SUB-COMMISSIE VAN ONDERWIJS TE SAMARANG.

Ontslagen:

Eervol, uithoofde vertrek, als lid, mr. F. L. Anthing, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, mr. A. M. Fokker, president van den raad van justitie aldaar.

Magtiging verleend:

Tot het uitreiken aan A. P. F. L. Th. Coenaes, van eene acte van toelating tot de uitoefening der artsenij-mengkundige praktijk te Soerakarta.

Goedgekeurd:

Dat door den Adsistent-Resident van Benkoelen

BIJ DE SUB-COMMISSIE VAN ONDERWIJS ALDAAR.

Is ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, J. C. Botter, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezene diensten.

Is benoemd:

Tot lid, J. A. A. Hemler, ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens haven- en pakhuismeester te Benkoelen.

BIJ DEN RESIDENTIE-RAAD TE BENKOELEN.

Ontslagen:

Eervol, uithoofde van vertrek, als lid, J. C. Botter, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, J. A. A. Hemler, ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens haven- en pakhuismeester aldaar.

Goedgekeurd:

Dat door den Resident der Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo

Is belast:

Met de uitoefening van het civiel bestuur in de afdeeling Tanah-Laut, de kapitein der infanterie, militaire kommandant in die afdeeling F. van Genderen.

Door de hieronder genoemde autoriteiten zijn de volgende beschikkingen genomen:

Door den Directeur der Producten en Civiele Magazijnen, gedurende de maanden Junij en Julij 1863.

BIJ DE AFDEELING TELEGRAFIE.

Ontslagen:

Op verzoek, uit zijne betrekking, de telegrafist der derde klasse F. H. L. van den Dungen Gronovius.

Ontheven:

Van de verdere vervulling zijner betrekking, de leerling-telegrafist Th. Riggs, te Cheribon.

Benoemd:

Tot telegrafisten der derde klasse, de leerling-telegrafisten F. A. de Graaff en G. F. F. Ziedses Desplantes.

Tot leerling-telegrafisten R. Böck en H. Maarschalk, met bepaling dat zij voorloopig werkzaam zullen zijn bij het telegraaf-kantoor te Weltevreden.

Overgeplaatst:

Van het telegraaf-kantoor te Weltevreden naar dat te Cheribon, de leerling-telegrafist J. H. Buijten.

Van het telegraaf-kantoor te Batavia naar het hoofdbureau van den hoofdingenieur, chef der afdeeling telegrafie, de telegrafist der tweede klasse G. W. Pistorius.

Van het telegraaf-kantoor te Ambarawa naar dat te Batavia, de telegrafist der tweede klasse H. B. Denkelaar.

Van het telegraaf-kantoor te Magelang naar dat te Ambarawa, om als chef van dat kantoor op te treden, de telegrafist der derde klasse A. H. Holdert.

Van het telegraaf-kantoor te Ambarawa naar dat te Magelang, de telegrafist der derde klasse A. F. de Nijs.

Van het telegraaf-kantoor te Poerworedjo naar dat te Djocjocarta, de telegrafist der derde klasse H. R. Fretz.

Van het telegraaf-kantoor te Weltevreden naar dat te Kediri, de leerling-telegrafist A. Schneider.

Door den Directeur der Cultures, gedurende de maand Junij 1863.

Benoemd:

Tot opziener der derde klasse bij de indigo-kultuur in de residentie Cheribon J. Nentenaar.

Door den Resident van Samarang, gedurende de maand Junij 1863.

Ontslagen:

Wegens intrekking dier betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de stapel-opziener te Samarang J. P. C. F. de Brussel Assé.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SOERABAIJA.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, de tweede luitenant J. A. Durand.

Benoemd:

Tot tweeden luitenant R. Lawick.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de eerste luitenant der infanterie P. A. van Goor.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten luitenant der genie en sappeurs W. J. C. L. van Polanen Petel.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden luitenant der infanterie A. Hekmeijer.

Benoemd:

Tot adjudant bij den kommandant der infanterie te Willem I, de eerste luitenant F. C. L. Reuling, van het 8ste bataillon infanterie; met bepaling, dat hij als zoodanig bij zijn wapen zal worden gevoerd „à la suite."

Bevorderd:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse, de officier van gezondheid der derde klasse, J. F. C. L. Arendsen de Wolff.

Marine Departement.

Door den Chef der Gouvernements Marine zijn gedurende de maand Julij 1863 *de volgende beschikkingen genomen:*

BIJ HET PERSONEEL.

Ontslagen:

Op verzoek, eervol, de tweede stuurman J. de Ridder.

Bevorderd:

Tot tweeden stuurman, de derde stuurman bij die dienst J. W. de Wit.

Tot machinist-leerlingen der eerste klasse, de machinist-leerlingen der tweede klasse S. Broers en F. F. Butteling.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

Op Donderdag den 6den Augustus, a. s. zullen Postpaketten worden gesloten voor

MAKASSER, TIMOR-KOEPANG, DELHI EN DE MOLUKKEN,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Op Vrijdag den 7 Augustus a. s. zullen postpaketten worden gesloten voor

BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG,

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te *Weltevreden* tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De Inspecteur der Posterijen in Ned. Ind. herinnert bij deze belanghebbenden, dat de eerstvolgende Mailstoomer den 15den dezer zal vertrekken en de brievenpakketten, daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te *Weltevreden* zullen worden gesloten op

Vrijdag den 14den Augustus

des avonds ten 8 ure, voor Europa, Amerika, Britsch-Indie, Kaap de Goede Hoop, Australie, China, Japan, enz., enz., benevens voor Banka, Palembang en Riouw.

De resident van Batavia brengt ter kennisse van het algemeen, dat tot de herijking van ellen, maten, gewigten en tonnen, waartoe voor het tweede halfjaar 1863, het merk zal zijn X4, door den wd. ijkmeester Wethmar in den brandspuitwinkel alhier zal worden gevaceerd, gedurende de maand Augustus aanst., zon- en feestdagen uitgezonderd, van des namiddags 2 tot 5 ure.

Belanghebbenden worden mitsdien uitgenoodigd, om van deze gelegenheid gebruik te maken, zullende na ommekomst van dien termijn, geene ellen, maten, gewigten of tonnen ter ijking worden aangenomen, dan tegen betaling van het dubbele ijkgeld, waartoe alsdan door den wd. ijkmeester voornoemd ter gezegde plaatse en ure zal worden gevaceerd, des Dingsdags en Vrijdags van iedere week.

De adsistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt bij deze ter kennisse van belanghebbenden, dat tot wijkmeester der 25ste wijk is benoemd de heer mr. E. A. J. Francis en zulks ter vervanging van den wegens vertrek afgetreden wijkmeester E. Francis.

De ingenieur 1ste klasse, chef der eerste waterstaats-afdeeling maakt bekend, dat op Zaturdag den 8sten Augustus 1863, des voormiddags ten tien ure, op het Karteel, naast het kadastraal-bureau, door hem, in het openbaar zal worden uitbesteed:

Het doen van herstellingen, verbeteringen en vernieuwingen aan de pakhuizen, bureaux, sloepenhelling enz. van de marine werf alhier, overeenkomstig bestek, voorwaarden en teekening liggende ten zijnen kantore op Bazaar-Baroe ter lezing en bezigtiging voor belanghebbenden.

De ingenieur der 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bekend, dat op Zaturdag den 15den Augustus 1863, des voormiddags ten 10 ure, op Karteel naast het kadastraal-bureau, door hem in het openbaar zal worden uitbesteed het ophoogen van een gedeelte weg, het maken van een verharde baan ter lengte van 5829 Ned. ellen en ter breedte van 5 ellen, van de brug no. 88 aan het einde der ... Oemlan tot de brug Pisang, ... bestek en voorwaarden en teekeningen ten zijnen kantore op B... liggen ter inzage voor belanghebbenden.

Schutterij van Batavia.

De contribuabelen aan de schutters-kas worden, met referte aan het slot van art. 6 van het reglement op de schutterijen (staatsblad 1838 no. 22), luidende: „de contributien moeten steeds vooruit en bij termijnen van drie maanden aan den kwartiermeester voldaan worden. Bij gebreke van dien, zal de vordering geschieden bij wege van parate executie, door den officier bij den raad van justitie", herinnerd om hunne kontributien aan de schutters-kas over het 3de kwartaal 1863, vóór of op den 15den Augustus te voldoen.

Oproeping van Debiteuren en Crediteuren.

In de *Javasche-Courant* van heden worden opgeroepen Debiteuren en Crediteuren in de volgende boedels:

Door de testamentaire executeuren te Batavia, in den boedel van wijlen den op den 25sten Julij 1863 overleden heer L. P. Sluijter.

In de onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap van wijlen den heer J. E. Herderschée tot het bijwonen eener comparitie op Maandag 10 dezer des voormiddags ten 10 ure, in een der lokalen van de Javasche Bank.

Door de agenten der Bataviasche Weeskamer te Benkoelen, in den boedel van wijlen den weledel geboren heer Arnold Hendrik Schiff, in leven ambtenaar ter beschikking, belast met het gezag te Cauer.

Vertrekkende Personen.

Ds. Lammers van Toorenburg en dochter. — W. W. A. Roijen.

BUITENLANDSCHE BERICHTEN.

TELEGRAPHISCH OVERZICHT.

Het beleg van Vicksburg duurt voort. Generaal Grant verklaart dat hij vordert, maar volgens de Zuidelijke bladen zal men met de verdediging kunnen voortgaan, totdat Johnstone met versterkingen is aangekomen.

Volgens de Federalistische organen heeft het gevecht bij Port Hudson geen belangrijke gevolgen gehad. Het gerucht loopt dat de Federalisten bij een ander treffen zijn verslagen geworden. Het is gebleken onwaar te zijn, dat generaal Lee Fredericksburg ontruimd heeft. Een Federalistisch korps kavallerie is den Rappahannock overgetrokken, en is, na gedurende langen tijd met het korps van generaal Stuart ...

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag 5 Augustus 1863, N°. 62.

zijn, gedwongen geworden weder terug te trekken. Volgens de Federalisten zouden zij hierdoor de voorgenoemde inval in Maryland verhinderd hebben.

De toestand in Polen blijft nog dezelfde. Rusland maakt groote toebereidselen voor een eventuelen oorlog.

Napoleon heeft weder Engeland trachten over te halen om gezamenlijk den Amerikanen hunne bemiddeling aan te bieden.

De Italiaansche Kamer van afgevaardigden heeft met 202 tegen 52 stemmen een votum van vertrouwen in het ministerie uitgebracht.

Mexico moet in een geduchten staat van tegenstand zijn gebracht geworden.

In het Lagerhuis zal de Poolsche kwestie niet meer ter sprake gebracht worden, voordat het antwoord van Rusland bekend is.

Lord Palmerston heeft voorgesteld den koning der Belgen de beslissing in de Amerikaansche geschillen op te dragen.

Koning Leopold heeft ten gunste van Brazilie in het geschil met Engeland beslist.

In de bij de opening van de Oostenrijksche Kamers gehoudene troonrede werd het behoud van den vrede gewenscht en worden vrijzinnige hervormingen beloofd.

De kommissie uit de Duitsche Bondsvergadering heeft voorgesteld van den koning van Denemarken de intrekking van het besluit omtrent Holstein te verzoeken.

De lord High commissioner van de Ionische eilanden heeft voorgesteld die eilanden bij Griekenland te voegen. Een nieuw parlement is bijeengeroepen om hierin te beslissen.

Het Pruissisch-Belgisch handelstractaat is gesloten en zal den 1en Julij in werking treden.

Weenen, 24 Junij. De ontwerpen voor de adressen van antwoord der beide kamers van den Rijksraad zijn openbaar gemaakt. In beide adressen wordt de adhaesie aan de politiek der regering ten opzigte van Polen uitgedrukt, de noodzakelijkheid eener hervorming van den Duitschen bond erkend en aan de regering hulde gebragt wegens hare geslaagde werkzaamheden. De eerste kamer heeft het ontwerp, zoo als het door de commissie was geredigeerd, aangenomen,

Breslau, 24 Junij. In Brieven uit Warschau wordt de arrestatie medegedeeld van pater Procopius, hoofd van de orde der Capucijners in het koningrijk Polen.

Krakau, 24 Junij. De *Czas* meld het volgende:

Het bevestigt zich dat de Russen in het district Biala door de opstandelingen op de vlugt geslagen zijn. De laatsten hebben bij die gelegenheid den Russischen generaal Maninkin gevangen genomen, dien zij veroordeeld hebben om gefusilleerd te worden.

St. Petersburg, 23 Junij. De dépêches van Frankrijk en Engeland zijn gisteren alhier aangekomen. De dépêche van Oostenrijk wordt eerst aanstaanden Vrijdag verwacht.

Turin, 24 Junij. Een dépêche uit Rome meldt, dat de Fransche gendarmes, op bevel van generaal Dumont, de rooverhoofdlieden Stromenza en Tristany in hechtenis hebben genomen.

Marseille, 25 Junij. Volgens tijdigen uit Konstantinopel van 18 dezer, heeft de bank zich belast met de leening van twee millioen, bestemd om de munt van slecht allooi in te wisselen. Op last van den sultan zullen in Engeland vier fregatten en een korvet gebouwd, alsmede 50000 karabijnen vervaardigd worden.

— De verbannen kamerheeren des vorigen sultans hebben geprotesteerd tegen den willekeurigen maatregel, waarbij zij zijn verbannen. Er worden groote toebereidselen gemaakt voor de feesten van 27 dezer, den verjaardag van de komst des sultans tot den troon.

Konstantinopel, 24 Junij. Op bevel uit St. Petersburg ontvangen, heeft de Russische gezant den sultan 's keizers dank betuigd wegens het zenden van den gouverneur van Trebizonde, om den grootvorst Michael bij zijne komst in den Kaukasus te begroeten.

St. Petersburg, 25 Junij. Ook de Oostenrijksche nota is bereids hier aangekomen. Naar men gelooft zal prins Gortchakoff alle drie heden beantwoorden.

Parijs, 25 Junij. De heeren Baroche en Boudet zijn, naar men zegt, tot senatoren benoemd.

De *Nation* verzekert dat de heer Morny niet vreemd is geweest aan de ministerieele wijziging. Het blad zegt voorts, dat hem eene voorname positie is aangeboden, die hij echter gemeend heeft niet te moeten aannemen, daar hij het bewijs wilde leveren, dat hij in geen geval zich van zijne mede-afgevaardigden in de kamer wilde scheiden. Hij heeft alleen verzocht dat thans reeds het besluit worde bekend gemaakt, waarbij hij op nieuw tot president van het wetgevend ligchaam wordt benoemd.

New-york, 13 Junij. Generaal Lee heeft bij den Rappahannock aanzienlijke versterkingen ontvangen. Men verwacht dat hij terstond offensief zal te werk gaan.

Volgens berigten uit Puebla van 1 dezer liep er een gerucht, dat Ortega met een aantal zijner officieren, op weg naar Vera-Cruz, ontsnapt is. De officieren hadden geweigerd eene schriftelijke verbindtens aan te gaan om zich neutraal te houden.

(*Tweede dépêche*).

(13 *'s avonds*). Het gerucht dat generaal Banks met zijne bondstroepen uit Port Hudson was teruggeslagen, heeft zich niet bevestigd.

Naar men verzekert moet Hooker een aanval hebben gedaan op de korpsen van Lee. Naar men bij de afzending van dit berigt meende, had er bij den Rappahannock tusschen hen een gevecht plaats.

ALGEMEEN OVERZICHT.

(*Particuliere Correspondentie*).

25 Junij 1863.

De tijdingen, die gij ditmaal ontvangt, zijn, om een geijkten term te bezigen, weder niet van gewigt ontbloot. Tot de gewigtigsten onder de gewigtigen behoort, dat de drie mogendheden hunne nota's betreffende Polen aan de Russische regering hebben verzonden. Volgens Lord Palmerston, die nog al goed op de hoogte zal zijn, bevatte zij de volgende punten: 1o. algeheele amnestie, 2o. nationale vertegenwoordiging, 3o, afzonderlijke administratie, 4o. algeheele vrijheid van geweten en opheffing van de beperking der roomsche kerk, 5o, invoering der Poolsche taal in administratie, regtspleging en onderwijs, 6o. wettelijk rekruteringstelsel en staking van den strijd, als grondslag der onderhandelingen. (Oostenrijk heeft echter het tweede punt eenigzins gewijzigd). En het antwoord dat Rusland geven zal? Niemand weet er natuurlijk iets van, doch ieder heeft er echter reeds een bedacht. Mij komt het waarschijnlijk voor dat de Russische regering eene conferentie te Parijs, Weenen of Londen verre zal verwerpen, als eene inmenging van vreemden in zijne inwendige aangelegenheden, doch om des lieven vredes wil zal het echter wel gaarne willen onderhandelen. Op die wijze wint het tijd, en vindt welligt gelegenheid om, vóór de winter invalt en den oorlog onmogelijk komt maken, den opstand te bedwingen.

Dit zou zeker in menig opzigt wenschelijk zijn. Op die wijze bleef de Europesche vrede bewaard, doch voor de Polen ware het zeer te betreuren. Generaal Maravieff gaat in Lithauen onmenschelijk te werk, en zijne instructiën geven hem daartoe volle vrijheid. Hij zou zelfs de Poolsche dames, die rouw dragen, met den knoet straffen. Men heeft dit wel van zoogenaamde officiëele zijde tegengesproken, doch, als men hoort wat er zooal gebeurt, ligt daarin niets onwaarschijnlijks. Vele aanzienlijke geestelijken worden gefusilleerd of opgehangen. De aartsbisschop Felinski is naar Wologda, bij Siberië, verbannen, omdat hij weigerde een priester, die tot de galg veroordeeld was, vooraf te ontwijden. Een Franschman, die tot de insurgenten had behoord en gevangen was genomen, verhaalde aan den Franschen consul die hem bezocht, dat men hem vreeselijk folterde en hem het slapen werd belet, daar, als hij insliep, iemand hem telkens wekte en toeriep: „Gij vergeet dat gij gefusilleerd zult worden!" Graaf Plater, een vriend van keizer Napoleon, die nog kort geleden bij hem gedineerd heeft, en een der aanzienlijksten van Polen, is gefusilleerd. Zijne moeder woonde het voltrekken der doodstraf bij. Zij weende niet, en zeide tot de omstanders: „Indien mijn zoon voor de straf vrees had betoond, zou ik geweend hebben. Schreit ook gijlieden nu niet, maar denkt aan uwen pligt jegens het vaderland." — Terwijl de taal van de Engelsche bladen, inzonderheid van het meest populaire, de *Times*, vredelievend blijft, moet Napoleon zeer verstoord zijn en door den graaf von Montebello, zijn gezant te St. Petersburg, aan prins Gortschakoff hebben laten afvragen, of men op die wijze denkt voort te gaan, ja of neen? En gij weet het, hij verstaat er zich op de publieke opinie te leiden. Wij hebben alle sympathie voor Polen, omdat Napoleon hen helpen wil, terwijl niemand een woord van lof heeft voor de wakkere Mexikanen, die Puebla zoo trouw verdedigden. De Poolsche insurgenten houden zich ook goed, dit moet gezegd worden. Het nationaal bewind heeft den grootvorst Konstantijn verklaard niet meer voor zijn leven te kunnen instaan, wegens de gruwelen die onder zijn bestuur plaats hebben, en komt er rond voor uit, dat de diefstal van 24 millioen florijnen uit de schatkist, waarvan gij zeker evenzeer als wij met verbazing in de dagbladen gelezen hebt, op zijn last heeft plaats gehad, daar het meende den vijand op allerlei wijze te mogen en te moeten bestrijden. De ex-dictator Langewiecz zou, volgens een Bohcemsch blad, ontvlugt zijn en zich eerlang weder aan het hoofd van een legerkorps plaatsen.

Oostenrijk, ofschoon het met goed fatsoen voor de Polen niet meer vragen kon, dan het aan zijn eigen kroonlanden verleent, en derhalve niet zooveel als de beide westersche magten, heeft echter nu al te schoone gelegenheid om Pruissen de loef af te steken, dan dat het die niet gebruiken zou en zich daartoe zoo naauw mogelijk verbinden met de westersche mogendheden. En naar den wil der natie gaat de regering nog maar al te zeer schoorvoetend te werk, zooals bleek uit de interpellatie door de vertegenwoordiging tot graaf Rechberg gerigt. De rijksraad werd dezer dagen, namens den Keizer, door den aartshertog Karel Lodewijk geopend, die in zijne rede den toestand des lands als zeer gunstig afschilderde.

De Grieksche kroon is nu eindelijk door den Koning van Denemarken voor zijn neef aangenomen. Bij alle zwarigheden die dat in had kwam nog eene andere, waaraan niemand gedacht had. Men wist namelijk niet regt, *hoe* men dat doen moest, men was met het ceremoniëel verlegen. Het was wel is waar eens gebeurd dat een Deensch prins tot koning van Lithauen was gekozen, doch dit kon maar weinig licht geven in deze moeijelijke zaak. Eindelijk vond men in een oud boek, hoe het was toegegaan, toen Lodewijk XV de Spaansche kroon voor Philips V had aangenomen, en nu was men klaar. De koning wist nu dat hij den prins op den bovensten trap van den troon tot driemaal had te omhelzen en heeft dat onberispelijk gedaan, zoodat er nu geen mensch wat op te zeggen heeft. Te Athene laat men het paleis nu in orde brengen en eerst gaat de jeugdige vorst derwaarts, vergezeld van graaf Sponneck, oud-minister van financiën, aan wien hij een uitstekend raadsman zal hebben en helper om de financiën in orde te brengen. De Engelsche princes Victoria, die wel genegen was hem als prins van Denemarken te trouwen, heeft geen lust om de gevaren van den Griekschen troon met hem te deelen. Hij zal dus, nu het kooitje gereed is, naar een ander vogeltje moeten uitzien.

In de Italiaansche kamer van volksvertegenwoordigers heeft Ratazzi, de man die zelf zijn land geheel onder den plak van Frankrijk bragt, den minister Minghetti en sommigen zijner collega's verweten dat zij vreemde meesters hadden gediend. Ofschoon de kamer het ministerie met 202 tegen 52 stemmen een votum van vertrouwen gaf, en de koning en de heer Sella tusschen beide kwamen, heeft er toch nog een duel plaats gehad, waarin Ratazzi ligt aan den schouder werd gewond. — Terwijl men in Frankrijk nog vol verontwaardiging is over de wijze, waarop de verkiezingen hebben plaats gehad, telkens nieuwe schandalen aan het licht komen, en ook de inneming van Puebla de ongunstige stemming tegen de regering nog geenszins verminderd heeft, is, na velerlei geruchten daaromtrent, eindelijk eene aftreding van het kabinet gevolgd. Billault is in plaats van Walewski minister van staat geworden, doch blijft, evenzeer als toen hij minister zonder portefeuille was, belast met de verdediging van het gouvernement, en de verklaring zijner handelingen, bij de kamers. Baroche is minister van justitie en eeredienst, Bondet van binnenl. zaken, Duruy van openb. onderwijs, Behic van landbouw enz., Rouher voorzitter van den raad van state, terwijl de Morny voorzitter is gebleven van het wetgevend ligchaam. De beteekenis van deze kabinetswijziging schijnt te zijn dat de keizer wil te gemoet komen, of liever den schijn wil aannemen van te gemoet te komen aan de publieke meening, gelijk die zich in de verkiezingen heeft uitgesproken.

Van Mexiko belooft Zijne Keizerlijke Majesteit zich, zooal geen gouden, dan toch zilveren bergen en zendt er ingenieurs in menigte op af, om de kostbare mijnen te zoeken en te ontginnen. Generaal Commonfort, die te vergeefs beproefd had Puebla te hulp te komen, heeft zijne troepen ontbonden en hun den guerilla-oorlog aanbevolen. Volgens de laatste berigten stonden de Fransche troepen te Cholulu, op den weg naar Mexiko. In afwachting van hoogere voordeelen, uit den Mexikaanschen oorlog te trekken, werden de Parijzenaars nu al vast begiftigd met . . . . een *boulevard* Puebla. Wat dunkt u, komt mijne voorspelling niet goed uit? Ja, een *boulevard* Puebla en 4 straten, die daarop uitloopen, rue de Vera-Cruz, Orizaba, Tampico en Jelepa, moeten zoovele millioenen vergoeden, en de tranen der bedroefde moeders droogen! Waarlijk aardig bedacht! Ik durf al weder eene nieuwe voorspelling te wagen: heden over een jaar zal te Parijs zijn een *boulevard* Varsovie, waarop uitloopen zullen de straat Wilna en nog een paar andere met Poolsche of Russische namen. Ik maak aanspraak op den naam van profeet en noodig dus „elk en een iegelijk" lezer uit na te gaan of mijne profetie niet uitkomt. Vrij wat nederiger, doch misschien ietwat solider voordeel dan Parijs trekt uit den Mexikaanschen oorlog, heeft men te Angouleme uit den handel in een nieuw uitgevonden soort van dieren, de leporiden. Men zet manuelijke hazen van eenige weken oud bij even jonge maar vrouwelijke konijnen in een hok. De kindertjes die dan komen zijn de evengenoemde leporiden. Zij hebben één opstaand en één neerhangend oor, hun oogen staan digter bij hun neus dan bij de hazen en verder er van, daan dan bij de konijnen, of omgekeerd (dat weet ik niet regt) en, waar alles op aan komt, hun vleesch is zeer smakelijk, en te Angouleme verdient menigeen met deze fokkerij een aardig sommetje.

Dat deed de heer de Mirès ook eens, doch de fortuin was hem ongunstig en sinds loopt alles tegen. De regtbank heeft zijn regt van eigendom op den *Constitutionnel* aangenomen en toch, toen hij nu onlangs op het bureau van dit blad kwam, heeft de heer Chevalier, de officiële redacteur, hem de deur gewezen, en, toen dit niet baatte, vier agenten van policie laten komen, die Mirès, daar hij zich te weerstelde, met geweld buiten de deur hebben gezet, zoodat hij met verscheurde kleêren op straat stond.

De Koning van België is, dank zij de behandeling van den Engelschen geneeskundige Thompson, veel gebeterd, wandelt en werkt dagelijks en lijdt weinig pijn. Over hunne zege, bij de verkiezingen behaald, maken de clericalen zich niet weinig vrolijk en beweren dat het ministerie nu aftreden moet. Vooral te Dinant, waar de minister Rogier heeft moeten onderdoen voor zijn tegenstander, hebben verregaande schandalen plaats gehad. Dronken pastoors zag men aan het hoofd van hunne clubs, die zich zeer belust betoonden om hunner tegenpartij hunne meerderheid gevoelig te toonen.

Van wege de Engelsche regering is thans in het geschil van Denemarken met den Duitschen bond eene nota verschenen, die geheel partij voor Denemarken trekt. Men verklaart dit op deze wijze: Lord Russell is een zeer ligtzinnig mensch, die allezins noodig heeft aan den leiband van Palmerston te loopen. Terwijl eerstgenoemde met koningin Victoria zich in Duitschland bevond en Palmerston in het minst niet verwachtte, dat hij zich met de Deensche zaken zou bemoeijen, vaardigde hij toch de beruchte nota uit, die voor Denemarken zoo dreigend was. Nu moest Palmerston de zaak weder teregt brengen en bereidde dus langzamerhand de publieke opinie door eene meer zachte nota voor op de geheele instemming in de zaak van Engeland met de Deensche politiek.

De prins van Wallis is nu ook lid geworden van het kleedermakers en brillemakers gild. In eerstgenoemde kwaliteit heeft hij trouw beloofd geen van de geheimen van het vak aan anderen, vooral niet aan buitenlanders te zullen vertellen. Hij had gaarne den bekenden schrijver Kingsley, zijn kapellaan, met het doctoraal diploma vereerd gezien door de hoogeschool te Oxford. Dr Pusey meende echter dat uit de *Hypatia* van Kingsley bleek, dat de schrijver niet genoegzaam vast stond in de moraal der bijbelkennis om die eer waardig te zijn. Om die reden heeft de prins van Wallis er van afgezien ze voor zijn kapellaan te verzoeken.

Terwijl de koningin van Pruissen in Engeland bij koningin Victoria troost en haar heer gemaal te Karlsbad genezing zoekt, regent het nog altijd waarschuwingen in Pruissen. Zij hebben reeds plaats gehad, waarvan 12 aan Berlijnsche bladen en 25 aan dagbladen uit de provinciën.

De vrijzinnige bladen doen al hun best om de regering niet te ergeren, doch ook dit is niet genoeg. De *Insterburger Zeitung* ontving toch een waarschuwing, niet omdat zij tegen de regering geschreven had, maar omdat zij niet regeringsgezind was. De kroonprins en zijne vrouw zijn geheel in onmin met de regering. Laatstgenoemde heeft aan een juridisch gezelschap een exemplaar present gegeven van de prachtuitgave van *Blackstone, over de Engelsche grondwet en wetgeving.*

De stadsafgevaardigden van vele steden hebben geprotesteerd tegen het besluit, dat verbiedt voortaan adressen aan den Koning te rigten, als zijnde dit in strijd met de grondwet. Die van Berlijn hebben het gemeentebestuur opgedragen dit protest aan den Koning te rigten en uitgenoodigd zich met hen te vereenigen, om voortaan ook niet meer, zooals van oudsher gebruikelijk was, adressen van gelukwensching of andere bijfeestelijke gelegenheden aan den Koning te rigten, zoolang dat verbod niet ingetrokken is. Eene commissie uit het gemeentebestuur te Breslau heeft zich, nadat de Koning geweigerd had haar adres te ontvangen, zelf naar Berlijn begeven om het hem te overhandigen. Nadat zij zich te vergeefs tot den Koning en den minister van binnenl. zaken had gerigt, heeft zij zich, doch eveneens zonder gevolg, tot den hofmaarschalk gewend met de verklaring dat zij geen adres, maar eene petitie heeft aan den Koning, die zij, volgens de grondwet, mag indienen. Toch kon Bismarck nu van den Koning geene maatregelen verkrijgen om, zooals hij wenschte, het regt van vereeniging te bespreken. Z. M. gevoelt toch, naar het schijnt, dat hij ver genoeg is gegaan.

In Amerika is nog geen verandering gekomen in den stand van zaken. Generaal Grant houdt Vicksburg en Bancks Port-Hudson belegerd, beiden na vergeefs beproefd te hebben de plaatsen door storm te bemagtigen. Laatstgenoemde heeft echter een gewigtig fort genomen en beschiet van daar uit de vesting. Vicksburg zou, hier vleijen zich de Noordelijken mede, nog maar gedurende 10 dagen de belegering kunnen uithouden, wegens gebrek aan levensmiddelen. Een gerucht dat Fredericksburg door generaal Lee verlaten en door Hooker bezet zou zijn, is valsch gebleken. Veeleer heeft generaal Lee versterking ontvangen en zal eerlang slag leveren aan de Rapahannock. De *Place meeting* te New-York heeft een zeer talrijke vergadering gehouden, waarop zich alleen voorstanders van den vrede hebben doen hooren. Er waren ruim 50,000 menschen tegenwoordig, en er is besloten te verklaren dat het bondsgouvernement geen regt heeft om de afgescheiden staten met de wapenen te onderwerpen, dat de oorlog beide landen uitput en ruineert. Dien ten gevolge was op een wapenstilstand aangedrongen en eene conventie tot verzoening, en bovendien een comité benoemd om te zorgen dat de genomen besluiten zoodra mogelijk uitgevoerd worden.

De *Morning Herald* bevat een door bijna honderd geestelijken der Zuidelijke Amerikaansche Staten onderteekend adres aan de christenwereld, waarin deze eerwaarde heeren de slavernij proclameren als een met de heilige schrift overeenkomstig plan der Voorzienigheid, dat tot welvaart van het Afrikaansche ras dient. „Slavernij is niet in strijd met het christendom, — zeggen zij — en de pogingen der afschaffers zijn te vervloeken als eene inmenging in de plannen der goddelijke Voorzienigheid en een werk, waarop de Heer het zegel van zijn zegen niet heeft gedrukt."

Tegenover deze zonderlinge beweringen staat het opmerkelijk feit, dat van de acht personen, die in Oxford dongen naar den prijs voor de beste verhandeling in de Latijnsche taal, over den Amerikaanschen burgeroorlog, zeven op de zijde van het Noorden staan. Het opmerkelijkste echter is, dat verreweg de meesten als bepaalde voorstanders van het Zuiden hun werk aanvingen, maar door de zuivere kracht der argumentatie, welke het gevolg was van eene dieper ingrijpende studie der kwestie, tot eene geheel andere overtuiging kwamen.

Geen der buitenlandsche berigten echter zal uwe lezers wel zoo interesseren, als dat hetwelk ik zoo gaarne zou hebben gemeld, dat namelijk de concessie van den Samarangschen spoorweg door de tweede kamer is bekrachtigd. Ik heb er reeds eenige uren op zitten wachten, doch zie mij nu genoodzaakt dezen te sluiten, zonder dat ik zoo gelukkig ben u de heugelijke tijding te kunnen mede deelen. . Ik twijfel er echter niet aan, of, zoo al niet uw correspondent uit 's Hage, dan toch de telegraaf u dit berigt zal toezenden. Heden ten één ure is toch de behandeling van het éénig artikel begonnen, en de algemeene beraadslagingen waren van dien aard, dat men de aanneming van dat ontwerp mag te gemoet zien. Alleen de heeren Wintgens en van Golstein waren er heftig tegen, terwijl Groen van Prinsterer, gelijk de minister zeide, hoogst wenschelijk achtte spoorwegen, maar nog wenschelijker uitstel. Sommige der met België gesloten traktaten zullen waarschijnlijk meer tegenstand ontmoeten, vooral dat over de Maasaftappingen, dat volgens velen veel minder gunstige voorwaarden bevat, dan het vorige, door de kamer verworpen. De minister van buitenlandsche zaken blijft dan ook nog steeds voor velen *la bête noire* in dat kabinet. Hij heeft nu in plaats van den aftredenden secretaris-generaal van zijn kabinet niet den oudsten en verdienstelijken referendaris, den heer Le Clercq, als zoodanig benoemd, maar den heer Uyttenhooven, referendaris van financiën, zoodat nu de minister van buitenlandsche zaken en zijn secretaris-generaal elkander niets zullen toegeven in diplomatieke ervaring. De vrienden van den heer van der Maesen beweren echter, dat onze betrekkingen met het buitenland meestal van financiëlen en maar zelden van zuiver politieken aard zijn, zaken, die grootendeels onzen handel, onze scheepvaart of onze nijverheid betreffen. Bij het departement van buitenlandsche zaken is men, zeggen zij, met deze aangelegenheden niet genoegzaam bekend, en zou dus een man als de heer Uyttenhoven zeer goed op zijne plaats zijn, en de minister te eer tot zijne benoeming hebben kunnen overgaan, omdat hij eerst, maar te vergeefs, die betrekking aan de heer Le Clerq had aangeboden. De minister van koloniën zou het ontslag van den heer Stieltjes ter teekening aan den koning hebben gezonden, voornamelijk ten gevolge van het verzoek van genoemden heer aan de tweede kamer om hare beraadslagingen over den Samarangschen spoorweg uit te stellen, tot dat zij kennis had genomen van zijne rapporten van December 1862 en April 1863.

De kerkeraad van Rotterdam heeft besloten de synode der Ned. Herv. kerk een adres in te dienen om uitvoering te geven aan art. 23 van het algemeen reglement, volgens hetwelk het regt tot verkiezing van ouderlingen en diakenen bij de gemeente berust. Tot hiertoe had, gelijk gij weet, die verkiezing door de kerkeraden plaats. Zeker zal de synode meer dergelijke adressen ontvangen, doch de kerkeraad van Rotterdam is de eenige, zoo ver ik weet, uit eene onzer groote gemeenten die met zulk een adres voor den dag komt. Ook het nieuw algemeen reglement voor de Israëlitische kerk schijnt mooijelijkheden te zullen baren. De Portugesche hoofd-synagoge heeft besloten het niet aan te nemen. De beroemde archivaris J. A. Nijhoff, boekverkooper te Arnhem, is voorleden Zondag op 68jarigen leeftijd gestorven.

POLITIEK OVERZICHT.

De Eerste Kamer is thans bijeen, en bezig met het onderzoek van de wets-ontwerpen haar door de Tweede Kamer toegezonden, waaronder de definitieve begrooting van kolonien. Zeker is er nog niets bekend, omtrent hetgeen zij ten aanzien dier begrooting zal beslissen. Men houdt het echter voor, dat zij niet door eene verwerping eene grenzenlooze verwarring in het bestuur zal brengen. De rapporteurs zijn de HH.: *van der Heim, van Eysinga, Cost Jorden* en *van der Leck de Clercq.*

De discussien over de spoorweg *Samarang-Vorstenlanden* zijn in de 2de kamer aangevangen. De regering heeft in overeenstemming met de concessionarissen de volgende verandering in de rigting gebragt.

Art. 1. De spoorweg loopt van Samarang, over Tempoeran door de Soekawatische landen, naar Soerakarta en van daar naar Djokdjokarta, met een zijtak van Tempoeran, over Toentang, tot Willem I.

De spoorweg wordt in verbinding gebragt te Samarang met de havenwerken, te Soerakarta met de Solorivier.

De rigting tusschen de punten in het eerste lid vermeld, wordt door den gouverneur-generaal vastgesteld.

De concessionarissen doen de voorstellen voor de rigting en de verbinding, en bieden de vereischte plannen en bescheiden ter goedkeuring den gouverneur-generaal aan.

De opmetingen en opgemaakte plannen, van gouvernementswege gedaan, worden aan de concessionarissen medegedeeld. Zij zijn bevoegd daarvan kopijen te doen nemen.

Men houdt het er voor dat het ontwerp aangenomen zal worden.

TWEEDE KAMER der STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag 24 Junij.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over het wetsontwerp nopens den

Spoorweg van Samarang over Soerakarta naar Djocjacarta.

De Minister van Kolonien begint met de rectificatie van iets wat de heer van Goltstein gisteren zeide, dat de minis. gezegd heeft, namelijk: nu is in eens alles veranderd; nu is er overeenstemming tusschen den gouverneur-generaal en den heer Stieltjes. De minister zegt dit niet gezegd te hebben. Wel zeide hij: de gouv.-gen. is, blijkens de stukken, volstrekt niet gekant tegen de zijtakken van de lijn uit de vlakte naar de bergen; terwijl hij verder zeide dat de zijtak gegrond was op de données en kaarten van den heer Stieltjes. De min. herhaalt dat de gouv.-gen. alleen gezegd heeft, dat het niet noodig is de rigting van den spoorweg in de bijzonderheden vast te stellen, maar dat het voldoende is de algemeene strekking er van goed te keuren, terwijl de gouv.-gen. even vooraf in zijne memorie zegt: mogt de defensie een zijtak noodig hebben, dan kan dit zeer goed, want het is slechts een afstand van 20 palen. In zoover bestaat er dus niet de minste twijfel, of de gouv.-gen. zal zich vereenigen met de lijn, zoo als die nu in art. 1 der concessie is aangewezen. Daar komt nog dit bij, dat de lijn alleen in zoover gewijzigd is, dat de punten Willem I en Tempoeran in de concessie zijn opgenomen. De verdere rigting van de lijn is aan den gouv.-gen. opgedragen. En als nu de min. na de bezwaren der Kamer vernomen te hebben, overtuigd is dat daaraan kan worden te gemoet gekomen, dan gelooft hij niet, dat het noodig ware om nogmaals den gouv.-gen. te hooren.

De behandeling van de zaak hier te lande. De min. kan niet toegeven het hard oordeel daarover gisteren door den heer Mijer uitgesproken. Het besluit van 1852 is ter zijde gesteld. Hij beweert integendeel, dat dat besluit niet is ter zijde gesteld. Vroeger meende de heer Mijer ook reeds, dat dit besluit zou zijn een doode letter. Het is hem echter gebleken dat dit niet het geval is, want juist toen de heer Mijer aan den gouv.-gen. had geschreven, dat er geen uitvoering werd gegeven aan het besluit van 1852, antwoordde men uit Indie, dat men juist bezig was te overwegen de aanvrage van de maatschappij van lijfrente. Ook bij deze aanvrage is het besluit van 1852 niet ter zijde gesteld. Het is gehandhaafd in een goeden zin, voor zoover dit namelijk mogelijk was. De voornaamste voorwaarde, in het besluit van 1852 opgenomen, is, dat men verzekerd moest zijn dat het geld aanwezig was. De bedoeling daarvan kan niet zijn dat het geld op tafel moet liggen. Maar de min. kan de verzekering geven, dat er nog nooit met meer zekerheid dan nu eene concessie kon gegeven worden, want het geld is er. En juist omdat het geld er is, heeft het zoo weinig oponthoud gekost om de wijziging in art. 1 der concessie te brengen. De opname is niet door de concessionarissen zelven gedaan. Maar kan men dit van de concessionarissen, na al wat er gebeurd is, in dien strengen zin vorderen? Een voorbeeld. De maatschappij van administratie en lijfrente heeft eene opneming gedaan, die ruim ƒ 100.000 gekost heeft. En wat is de uitslag daarvan geweest? Men kan dit lezen in een der stukken van den heer Stieltjes. En nu vraagt de minister, of men, bij dergelijk voorbeeld, kan vergen dat er meerdere opname plaats heeft dan hier is geschied. En het is nu niet alleen de heer Stieltjes, maar het is ook de directeur der openbare werken die zegt: naar mijn oordeel is er geene enkele maatschappij die er in de verte aan denken zal om eene opname voor eene poorweglijn te laten doen, zonder zekerheid te hebben van de, soncessie; de kosten zijn veel te groot.

De zending van den heer Stieltjes, heeft de heer Groen gezegd, was meer met het oog op den aanleg van staatsspoorwegen, en het is merkwaardig dat de minister Loudon dit op zijde heeft gesteld. Wat is het geval? De toenmalige minister van kolonien in 1860 vroeg het advies van de heeren van der Kun en Storm Buying. Heeft nu na dat advies de minister van kolonien een besluit geprovoceerd, waarbij het besluit van 1852 ter zijde werd gesteld en op Java staatsspoorwegen werden aangelegd? Volstrekt niet. In zijn rapport aan den koning verzocht hij een nader onderzoek, en daarvoor is dan ook de heer Stieltjes naar Indie gezonden, niet voor de staatsspoorwegen. Er mag dus geen verwijt aan den minister Loudon worden gedaan, dat hij het niet afgeschafte besluit van 1852 heeft gehandhaafd. De minister heeft dit willen releveren tegenover den heer Groen.

Maar er werd wonderlijk gehandeld, zegt men. De gouv.-gen. schreef (en dat was ook eene aanleiding voor de zending van den heer Stieltjes) een zeer dringenden brief om de concessie Poolman—Fraser te ondersteunen. Die aanvrage werd hier echter afgewezen, omdat daarin een geheel net was opgenomen, en nu komt men in oppositie, omdat thans een enkele lijn wordt voorgesteld. De heer Mijer zegt: er is in Indie volstrekt geen overeenstemming. Wanneer de heer Mijer dit zegt, dan geeft de minister het volkomen toe. Maar dat er geen overleg heeft plaats gehad, dat spreekt hij tegen. De technici hebben de zaak onderzocht, de beslissing is thans aan ons. Er komt nu geen overleg meer te pas. Maar er heeft wel zeker overleg plaats gehad, en de heer Mijer heeft er zelf op gewezen, dat de gouv.-gen. zelf een onderzoek in loco heeft ingesteld. En hij heeft dit niet alleen gedaan, maar werd op zijne reis vergezeld door de heeren Stieltjes en Dixon, door den directeur der openbare werken, den sectie-ingenieur, residenten, adsistent-residenten, regenten, controleurs, door een geheel personeel. De heer Mijer heeft ook iets aangehaald, wat er te Bawen heeft plaats gehad en waar hij den gouv,-gen. in den mond legt, dat hij tegen een man als de heer Stieltjes, zou gezegd hebben: „uwe cijfers deugen niet." Leest de stukken na, zegt de min., en gij zult zien, dat het gezegde: „uwe cijfers zijn niet juist," was eene uitdrukking van den ads.-resident van der Capelle, niet tegen den heer Stieltjes, maar tegen den heer Dixon. En kan men nu met regt zeggen, dat er geen overleg heeft plaats gehad, wanneer men al de stukken nagaat, die hier zijn overgelegd? De directeur der producten, de directeur der openbare werken, de directeur der cultures, de raad van Indie, — ieder is gehoord. En dat er nu niet meer overeenstemming tusschen al de adviseurs heeft bestaan, de minister betreurt dit ook, maar hij zou ook aan den anderen kant volstrekt niet verlangen, dat twaalf menschen allen precies hetzelfde dachten en zeiden. Evenwel, bij dat groote verschil van gevoelen moet hij er toch op wijzen, dat vele technische ingenieurs aan de zijde van den Gouv.-Generaal staan. De sectie-ingenieurs, de heer Beijerinck, de directeur der openbare werken, zij zijn het allen met den Gouv.-Generaal eens. En dat ander plan van den directeur der openbare werken, aan den

Gouv.-Generaal aangegeven: geef de concessie, maar laat de hoofdvraag: of de lijn moet loopen over de bergen of door de vlakte, onbeslist, dat ging volstrekt niet op in eene zaak als deze, waarbij millioenen schats betrokken zijn, en waar ook door concessionarissen was verklaard, dat zij van de concessie afzien, als de rigting over de bergen moest loopen.

De behandeling hier te lande. — De minister meent gisteren reeds aangetoond te hebben dat hij niet overijld heeft gehandeld, en als men ook goed leest de pagina's 7 en 8 der memorie van toelichting van den gouv.-gen., dan zal men zeker ook niet zeggen, dat de minister gekomen is op het terrein van den gouv.-gen. Dit is zeker dat wat nu gedaan is, strekt om te gemoet te komen aan verschillende bezwaren. Overijld, de minister is niet op de hoogte: Is dat niet hard, als de minister zes weken achtereen gewerkt heeft en verschillende deskundigen heeft geraadpleegd, die met het terrein bekend zijn? Wanneer heeft hij haast gemaakt? Alleen met de memorie van beantwoording, en zulks met het oog op de werkzaamheden der kamer. Maar de beslissing is niet overijld genomen. Overijld, zegt men, maar als de minister dan ziet dat de heer van Nispen, reeds vóór dat hij de stukken gelezen had, zich zoo sterk gepronnonceerd over de rigting uitliet, hij, die altijd met zooveel bescheidenheid spreekt, — dan vraagt hij of het dan nog wel billijk is den minister van overijling te beschuldigen, wanneer men zelf reeds een oordeel velt, als de stukken nog niet eens gedrukt zijn? — Wat de wijze van behandeling van dit ontwerp betreft, de minister was er reeds op voorbereid, dat door de kamer over de rigting zou gesproken worden; want reeds op 28 Mei kondigde de heer Mijer aan (die anders niet is voor inmenging der staten-generaal), dat de kamer de rigting moest beoordeelen. En wanneer nu de kamer zich in de rigting begaf, dan meende de minister ook, dat hij daarin moest volgen. — De heer Mijer heeft de verzekering aangenomen, dat ons gezag in Indie niet zal lijden door den aanleg van spoorwegen. De minister deelt in dit opzigt het gevoelen van den gouv.-gen. Hij zou ook verscheidene schrijvers over Britsch-Indie kunnen aanhalen, die omtrent de spoorwegen in Indie te kennen geven dat, wanneer die spoorwegen daar vroeger waren aangelegd geworden, men den opstand veel spoediger had kunnen dempen. De min. gelooft dan ook niet dat er een enkele reden is om voor gevaar te vreezen. Integendeel, door dit plan zal onze voornaamste stelling op Java van veel betere conditie worden. Wat onze binnenlandsche politiek op Java betreft, de minister zal, na al hetgeen de heer Mijer daaromtrent heeft gezegd, daarin berusten.

De min. komt nu tot sommige punten der rede van den heer Gevers die, tot zijn genoegen, onder de indrukken van zijne reis ook heeft medegebragt, dat Java in de eerste plaats behoefte heeft aan spoorwegen. Hij geeft hem echter de verzekering, dat daarom de regering niet achterwege zal blijven, om ook te trachten in de andere behoeften te voorzien. De heer Gevers heeft gesproken van den veestapel en den aanvoer van ezels naar Indië. De zaak is deze: de aanvraag om ezels kwam uit Indie, en toen werden er gezonden Hollandsche ezels. Daarop werden uit Indie echter Duitsche ezels gevraagd. En nu wordt aangedrongen op het zenden van Spaansche ezels. De regering zal die zaak overwegen. Wat de heer Gevers gezegd heeft omtrent het overbrengen der ezels is geheel waar. Maar wat is er gebeurd? Men heeft niet de medewerking van de maatschappij van landbouw ingeroepen, maar alles heeft men getracht op de goedkoopste wijze te doen. Er werd een besluit genomen, waarbij als conditie bij de schepen, bevracht door de handelmaatschappij bepaald werd: 1°. dat voor elke 50 last moest worden overgevoerd één ezel; dat het schip voorzien moest zijn van een scheepsdoctor; had men nu de ezels overgevoerd, dan was aan de conditie voldaan, maar verder nam men er op Java geen notitie van. De minister gelooft ook niet dat het gouvernement zich met de ezels kan bemoeijen. De ondervinding toch heeft bewezen, dat als men de Javaan koebeesten geeft voor hunne transporten, zij daarop volstrekt niet passen. De beesten lijden gebrek en sterven. De min. gelooft dat de pogingen zullen moeten worden aangewend om of door het geven van voorschotten, den veestapel te verbeteren, of wel te trachten, door middel van de maatschappij van landbouw, dat de partikulieren zich de zaak aantrekken. Omtrent de verbetering van het paardenras heeft de regering gevolg gegeven aan de voorstellen van den gouv.-gen., zonder evenwel de oprigting eener maatschappij te bevelen.

Men heeft ook aangevallen het stelsel van den gouv.-gen. omtrent de ontginningen, het zoogenaamd Amerikaansche stelsel. Als men dit nu weder in een te absoluten zin opneemt, dan heeft de heer Mijer gelijk dat, als men aanlegt spoorwegen, waar men niet kan irrigeren, het beter is die niet aan te leggen. Maar als men aanlegt spoorwegen door bosschen en woeste streken, waar wel water is, dan zal wel spoedig de bevolking komen. En nu is in die streken, waardoor men den spoorweg zal leggen, wel water, en waar dus water is kan men ontginnen. Maar, als men nu altijd spreekt van dat particulier belang, dan gelooft de min. dat men, in het uitsluitend gouvernements-belang, geen betere lijn had kunnen kiezen dan de oostelijke, want die doorloopt een terrein van 260 □ palen djattie; en nu worden in die geheele 260 palen, maar 21 palen door particulieren geëxploiteerd. Dus een gouvernements-domein van 260 □ palen kan in exploitatie gebragt worden door dien spoorweg. En nu niet alleen die 260 palen, maar ook de djatti-bosschen in de Vorstenlanden komen in de exploitatie. Deze zijn gouvernements-domeinen, daar is geen kwestie van; dit blijkt ook duidelijk uit het werk van den heer Levyssohn Norman over het Engelsch tiusschenbestuur. Maar nu wil do minister van de 260 palen veel afdingen, en al zijn er dan maar 100 palen in exploitatie, dan heeft dit nog eene groote waarde. Als hij toch de □ paal stelt gemiddeld op ƒ 95,000, dan is dit nog weinig gerekend. Hij zou dit gerust stellen op ƒ 100,000, en dit maakt dus over 100 palen eene som van ƒ 10,000,000. Dat is reeds veel ter tegemoetkoming in de rente-garantie door het gouvernement in deze verleend.

Wat nu betreft de Preangerlijn, moet de minister doen opmerken, dat daar veel minder ontgin-vermogen aanwezig is; maar ook voor die lijn zou hij geweest zijn, zoo niet deze lijn de voorkeur verdiende. Men vreesde ook voor het verloop van volk naar het spoorwegterrein, ten nadeele der gouvernements-cultuur. De minister heeft voor zich een bevolkingsstaat van het zuidelijk deel van Japara, dat is het sterkst bevolkt. Hij bedoelt in Koedoes; daar is op een □ geographische mijl twee maal zooveel bevolking als in Nederland. Bovendien, daar is *geen* gouvernements-cultuur. Het zou dus geen kwaad kunnen, zoo al eenige menschen uit die streken zich verplaatsten.

En nu het onverdiend verwijt van den heer Wintgens, alsof de gouverneur-generaal van Ned. Indië gekant zou zijn tegen de gouvernements-cultures. Er is regt noch reden tot zoodanige beschuldiging. Ik zou kunnen bewijzen, zegt de minister, dat de gouverneur-generaal alles behalve gekant is tegen de gouvernements-cultures, evenmin als de minister van koloniën en evenmin als misschien de spreker uit Delft zelf. Bovendien de gouverneur-generaal zegt in zijn rapport, dat er in die streek geen gouvernementscultures zijn; benadeeling daarvan is dus wel niet te vreezen. De gouverneur-generaal zegt, dat die streek eenmaal zal zijn de voorraadschuur van Java, en nu wijs ik weer op de circulaire van den heer Rochussen in 1847, in het boek tot verdediging der daden van zijn bestuur: die circulaire alleen is het antwoord op de rede van den heer Wintgens over de benadeeling der gouvernements-cultures.

De minister komt nu tot het hoofdelement *rigting*. De heer Storm v. 's Gravesande, die den voorgedragen weg goedkeurt, blijft evenwel den bergweg prefereren, maar toch erkent ook die spr. de overgroote kosten aan zulk eene onderneming verbonden. Dan moet alles vervoerd worden over de bergen heen; soms moet men 740 el klimmen om aanstonds weder 708 el te dalen. Mij dunkt, zegt de minister, dat ieder, zelfs de niet deskundige, zal toestemmen dat dit een overgroot bezwaar is. De toegangrug om op het plateau van Ambarawa te komen, ligt 504 el boven Samarangsch peil. Daarbij komt dat juist de meest beladen treinen bergaf gaan en in korte tijdruimte op den oogst, terwijl de andere producten over 't geheele jaar verdeeld zijn, en al wat uit de Vorstenlanden komt langs de vlakte gaat.

De minister zal niet veel zeggen over de kosten van aanleg. Hij is het te dien opzigte niet geheel eens met den heer Storm van 's Gravesande. Ook hier te lande is het niet gelukt om eene preciese begrooting vast te stellen. Ook hij is van oordeel dat iets kan tegenvallen. Hij neemt noch de ƒ 700,000 per mijl over den Semmering, noch de goedkoope lijnen van Belgie of elders tot grondslag, maar meent dat ƒ 80,000 per mijl in de vlakte niet te min is geschat, vooral niet met het oog op Britsch-Indie.

Nu zegt men wel: de concessionarissen hebben gejuicht en de minister is gemakkelijk geweest. Dit is ten onregte gezegd, want als men de notulen der conferentien had gezien tusschen mij en de concessionarissen, zegt de minister, dan zou men dit niet zeggen. Het tegendeel is waar: men verlangde houtcontracten, verhooging van tarieven enz. Maar ik heb gezegd dat ik daar niets van wilde weten. Ik ging zelfs verder en zeide

Maar nu is er nog iets tegen de berglijn, dat niet tegen deze is aan te voeren, namelijk dat voor eene berglijn zwaar materieel noodig is over eene geheele uitgestrektheid. Daarbij behoeft hij wel niet te zeggen, hoe het optrekken van wagens tot zulke hoogten tal van bezwaren inheeft. Zoo men dit verlangt, dan zal hij gaarne daarover in discussie treden, doch hij gelooft niet dat dit noodig is. Wat aangaat het verwijt van den heer Groen, dat de generaal van Swieten in deze niet gekend is, dat spreekt de minister tegen. Het rapport van den generaal van Swieten, zegt hij, was zeer volledig; 't betrof de defensie op de plaats zelve, maar van Swieten was in lang dáár niet geweest, en hoe hoog de minister hem ook schat, is die generaal toch ook geen technicus in spoorwegzaken. Voor 't overige raadpleegt hij hem meermalen over zaken Indie betreffende en ondervindt hierbij steeds de meeste welwillendheid.

Men heeft ook gezegd: de zijlijn is over het moeijelijkste terrein van Java. De minister toetst dat bezwaar aan de kaart, die hij voor zich heeft, in de bijzonderheden. Daarbij komt, dat de heer Stieltjes de boschlijn zelf heeft aangegeven. Maar de minister heeft niet gezegd, dat die weg vrij is van alle bezwaren; dit heeft hij nooit beweerd. Hij zegt ook: de berglijn is niet strikt onmogelijk, maar de bezwaren, aan aanleg en exploitatie verbonden, zijn niet gering. De minister heldert dit door voorbeelden op. Men heeft gewezen op het terrein bij Luik, waar de treinen ook over de hoogten loopen. Maar de minister vraagt, hoe lang heeft het geduurd, eer men tot dien weg heeft besloten? Wat heeft die gekost, en wat kost nog de exploitatie? Hij voegt er bij, dat men thans weder overweegt om de vaste machine aldaar te herstellen, omdat de exploitatie zoo schrikbarend duur is met het tegenwoordig materieel. Alles kan; en zoo ook is 't met den bergweg; als 't moet, dan moet het, maar de bezwaren zijn zeer groot; zoo heeft de minister zich uitgelaten. Hij merkt op dat op dit oogenblik Oostenrijksche ingenieurs bedacht zijn om een omweg aan te leggen om den Semmering en verlating van den tegenwoordigen bergweg daarover. Als het *moet*, dan kan men ook door door den Mont-Cenis boren; maar dat doet men niet, als men een anderen weg, al zij het iets langer, kan nemen. In Zwitserland heeft men ook omwegen, juist in het stelsel van den gouv.-gen. Aan den anderen kant heeft de min. ook niet beweerd, dat de tegenweordige rigting vrij is van alle bezwaren. Geenszins.

De minister komt nu tot de opmerking van den heer van Logchem: is men zeker dat de zijtak uitvoerbaar is? De regering heeft juist het art. 1 in de wet ter bekrachtiging opgenomen; is het nu denkbaar dat de gouv.-gen. de wet op zijde zal stellen? Is het denkbaar dat de minister van koloniën er toe zou medewerken? De minister is dus zeker van de uitvoering van de lijn, die veel minder bezwaren oplevert dan de bergweg; hetgeen hij weder door hoogte-opgaven staaft en zegt dat de concessionaris den zijtak op zich genomen heeft met volle kennis van zaken en na ingenieurs te hebben geraadpleegd. Nu komt de minister tot zijne conclusie. De regeringslijn is beter; maar zoodra de moeijelijkheden gelijk zijn, dan zijn die over een kleiner eind toch eerder te overwinnen.

Een ander groot punt, de defensie. Als ik zie wat de generaal van Swieten gezegd heeft, dan is deze lijn nog voordeeliger dan de bergweg, die vooral met het oog op de defensie werd voorgestaan. In geval van eene landing, zal dit zijn beoosten Samarang, in de vlakte van Demak en als dit geschiedt, dan kan het leger trekken op Tempoerang en verder retireren op Ambarawa. Hieruit mag ik toch in allen gevalle afleiden, dat zeer zeker de tegenwoordige lijn niet slechter is. De heer Wintgens heeft er vooral op gewezen, dat de regering het particulier belang stelt boven het algemeen belang. Ik moet hierop antwoorden, dat de heer Wintgens zelf zóó een tal van particuliere belangen heeft, dat hij wel weten zal, dat die zich ook oplossen in het algemeen belang.

Zoo ook hier, het algemeen belang is de som van alle particuliere belangen, en waar de regering optreedt als industrieel, daar loopen ook de particuliere belangen zamen met die van het gouvernement. Maar bovendien, de regering, zegt de heer W., moet letten op het *algemeen* belang. Dat is geschied. De productie van het gouvernement op deze lijn is 240,000 pikols gouvernements-producten tegen slechts 34,000 pikols particuliere producten. Dat kan veilig gelden tegen dat groote woord, dat zoo zeer *geëxploiteerd* is. Maar er is meer. Tot het terrein der lijn behoort het geheele gebied der Djatti-bosschen, dat is gouvernements-*domein*. Men begrijpe welk een uitgestrekt terrein komt daardoor in exploitatie, terwijl deze lijn valt in het centrum, waar alle producten te zamen komen. Vergelijkt men nu daarmede de berglijn op de kaart, dan treft men juist dáár een groot aantal particuliere ondernemingen aan. En nu is het opmerkelijk, dat de landhuurders bij hun rekest de andere lijn vragen en niet die over de bergen. Als ik dit nu vergelijk met het net hier, waar elk kapelletje zijne lijn wilde hebben, dan is dit een schoon verschijnsel en tevens het beste bewijs, dat die lijn in 't publiek belang is en geenszins om te voldoen aan de eischen van het particulier belang. Welk bewijs heeft de heer Wintgens, dat het gouvernements-belang benadeeld en het particulier belang bevoordeeld zou zijn? De minister verwijst naar 't geen de heer van Heukelom gister gezegd heeft; maar men behoeft slechts op de kaart te zien, om te weten dat te Solo en te Djocjo geen spraak is van gouvernements cultures. De legenda onder aan de kaart wijst de cultures aan.

Wat betreft den verhuur van gronden op de vorstenlanden, zegt de min.: ben ik daarvoor geweest? De heer van Nispem weet dit beter uit de raadplegingen in de sectiën, maar ik ben van oordeel dat het landverhuur beter is dan exploitatie door de vorsten. Reeds op 28 Mei heb ik gezegd, dat in de vorstenlanden geen vrije arbeid bestaat en dat de staat van zaken niet zoo goed is als in de gouvernements-landen. De heer Mijer heeft gister den toestand geschetst.

Nu vraagt men: waarom de voorkeur gegeven aan deze lijn, waarom niet eerst Batavia en Bandong gekozen in 't belang van het prestige van de defensie en van de behartiging van algemeen boven het particulier belang? Het heeft den minster aangenaam verrast, dat de heer Mijer die vraag niet geopperd heeft, dat die dit bezwaar niet deelt; hij vraagt toch: of dat prestige zal lijden of verhoogd worden, indien de gouvern.-gener. per spoor van Batavia naar Buitenzorg rijdt, dan wel per gewoon rijtuig. Maar hij ziet er eerder gevaar in, wanner de wet niet goedgekeurd mogt worden, dan indien wij nu overgingen tot de lijn Batavia-Buitenzorg.

En wat het gouvernements-belang op dit punt betreft, merkt de minister op, dat alles gaat door particuliere landen, dat er geen stukje gouvernements-cultures door verlet wordt. En wat de Preanger-lijn aangaat, de totale afvoer van gouvernements producten beloopt over 1857 — 61: 133,000 picols koffij uit de geheele Preanger.

En dat vervoer geschiedt nog niet eens geheel te land, maar deels te water, hetgeen goedkooper is. Intusschen is het belang van het transport der Preanger niet uit het oog verloren. De gouv.-gener. schreef mij: „ik ga naar de Preanger regentschappen, om de transportmiddelen zelf in oogenschouw te nemen," waaruit dus de belangstelling van den gouverneur-generaal blijkt. Ik ben volstrekt geen tegenstander van de Preangerlijn, maar ik bestrijd de prioriteit in het gouvernements belang. Wilde men nu Batavia-Bandong, dan zou men later kunnen zeggen: liever de lijn van midden-Java.

Nu de finantiele bezwaren. Ik zal er niet veel meer over behoeven te zeggen, want aan èèn kant is gestreden voor het belang der concessionarissen, voor wie de lijn geen voordeel zou zijn; aan den anderen kant is beweerd, dat het gouvernement te veel geeft. Ik zal allen dit zeggen, dat de Engelsche regering over 4000 mijlen 5 pCt. garantie in Britsch-Indie verleent; dat Frankrijk 80 millioen franken subsidie in Algiers geeft, dat geen batig slot oplevert, en nog 5 pCt. rentegarantie daarenboven. Als men dit in aanmerking neemt, dan zijn de finantiele bezwaren *dezer* concessie toch niet zoo groot, maar wel zoo voordeelig, als men in een redelijken zin kan vorderen. Bovendien, voor de lijn Batavia-Bandong is geen concessie gevraagd, wel voor Samarang naar de Vorstenlanden. Dit is de toedragt der zaak

Wat betreft de concessie Banck c. s., heeft men gevraagd, waarom die zoo achter de bank is geschoven. Ik zal, na 't geen de heer van Logchem reeds gezegd heeft over het finantiele gedeelte, daarover niet veel in 't midden brengen, maar alleen dit opmerken, dat dit is de aanvrage van een geheel net en het beginsel om een geheel *net* in eens te concederen, was reeds vroeger afgewezen. Toen kwam de concessie door den gouv.-gen. van de tegenwoordige lijn, en kon men toen weer tot het net overgaan en de zaak weer naar Java verwijzen? Bovendien, de advokaat van de concessie Banck c. s. heeft in zijne brochure (bladz. 121) zelf gezegd: „Stel eens voor een oogenblik, de geringe garantie — want ƒ 1,250,000 is eigenlijk slechts 5 pCt. over ƒ 25,000,000 — ware eene belemmering voor het tot stand komen der zaak of immers voor de rigtige uitvoering van het geheele plan, — wij zouden geen oogenblik aarzelen der regering toe te roepen: indien het noodwendig zijn moet, verhoog uwe subsidie, geef meer garantie, stel het des noods op het dubbel, mits de zaak daardoor wel, en anders niet zou zijn tot stand te brengen. De regering en de staten-generaal moeten eene zaak als deze niet met schrielheid behandelen."

De heer Wintgens heeft gezegd: het geldt hier eene partijzaak. Ik zeg het een ander spreker na: eene regering mag niet zijn een partijman. En juist dat standpunt heeft de regering aangenomen. Zij heeft niet gevraagd: zijn de heeren Poolman en Fraser mijne politieke vrienden? maar is de concessie, door hen aangevraagd, in 't algemeen belang?

De minister gewaagde straks van Britsch-Indie en van Algiers, maar hij mag ook niet vergeten te wijzen op Cuba, dat nu, reeds jaren geleden, een geheel spoorwegnet heeft en op Java, met zijn batig slot, is er nog geen enkele mijl tot stand gebragt.

De minister wenschte verder op te merken dat Nederland bij eene geographische uitgestrektheid van 595 □ mijlen, 888 mijlen spoorweg wil aanleggen, terwijl voor Java, op 2444 geogr. mijlen, nog slechts 175 mijlen worden aangevraagd.

En wat de finantiele zijde betreft, merkt de minister nog op dat de voorwaarden voordeeliger zijn, dan eenige concessie, ooit nog door deze kamer aangenomen.

Nu heeft de handelstand te Batavia, die meer belang bij de lijn van Bandong had, een dankadres aan den koning gerigt, waarin gezegd wordt, dat op het vernemen der tijding van de concessie een vreugdekreet van het eene einde van Java tot het andere was opgegaan. En nu, ware ik partijman, ik zou ter wille van de populariteit mijner partij in Indie moeten wenschen, dat deze wet, na heftigen strijd, door deze kamer wierd aangenomen met eene kleine meerderheid. Thans echter zeg ik, nadat de bezwaren grootendeels zijn uit den weg geruimd, neemt nu dit ontwerp, in 't publiek belang, in 't belang van Java, en met het oog op den band tusschen moederland en kolonien, neemt het met *algemeene stemmen* aan, opdat van dáár ook een kreet van hulde en symphathie opga aan Neêrlands volksvertegenwoordiging!

NEDERLAND.

(*Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.*)

'S GRAVENHAGE, 25 Junij 1863.

Bij het eindigen van mijn vorigen had ik waarlijk niet gedacht dezen brief reeds te mogen aanvangen met de vermelding van eene gebeurtenis, die welligt weder algemeene vreugde in Indie zal te weeg brengen: de aanneming door de Tweede Kamer van de wet tot bekrachtiging der concessie voor een spoorweg van Samarang over Soerakarta naar Djokjokarta. De aanneming geschiedde met de écrasante meerderheid van 54 tegen 13 stemmen, en onder hen die voorstemden vinden wij allen, die eenigzins geacht kunnen worden met den toestand van Nederlandsch-Indie bekend te zijn. Ik geloof dat de namen van hen, die tegen stemden, allezins de vermelding verdienen. Zij zullen uwen lezers tevens een leiddraad zijn om de stemmingen over andere kwestien te beoordeelen. De dertien mannen, die tegen een spoorweg op Java zijn, heeten: van Nispen van Sevenaer, van Lijnden, Hoekwater, van Goltstein, Begram, Lijcklama à Nyekolt, Wintgens, Taets van Amerongen, Hoffman, Meylink, van Foreest, Groen van Prinsterer, en Schimmelpenninck. Van die allen zijn misschien de eerste en de laatste de eenigen, die iets omtrent Indie weten. Zij stemden tegen, niettegenstaande zelfs de heer Mijer, die tot de koloniale behoudspartij behoort, zijne stem aan dit wetsvoorstel gaf. Taets en Hoekwater, Hoffman en van Foreest, Groen en van Lijnden, Lycklama en Meylink . . . . Als die eens Indie moesten besturen, zou er dan veel van teregt komen? — De wet is intusschen niet gebleven, zoo als zij oorspronkelijk aan de Kamer was voorgedragen. De bezwaren ten opzigte van het defensie- wezen, aangevoerd door den heer Stieltjes, die volgens het gerucht zijn ontslag heeft erlangd als adviseur bij het ministerie van kolonien — hebben ook bij de Regering en bij de Kamer gewogen. De spoorweg lijn loopt nu van Samarang over Tempoeran met een zijtak over Toentang naar Ambarawa, voorts over Repaking, Soeloe Djinkalon naar Soerakarta. Men is dus te gemoet gekomen aan de bezwaren ten opzigte van ons verdedigingsstelsel gemaakt, zonder daarom nog den weg te nemen, dien de heer Stieltjes voorstelde, en die, meent men, tot groote technische bezwaren zou aanleiding geven. De concessionnarissen zijn tot die gewijzigde rigting toegetreden, ook wat de zijtakken betreft, en men heeft dus kans binnen korter of langer tijd de eerste rail op Java's grondgebied te zien leggen.

En de Eerste Kamer, vraagt ge? De Eerste Kamer zal zich tegen deze wet niet verzetten. Musschien de heeren van der Heim en Hartsen, omdat zij niets goedvinden, wat van deze Regering komt, maar de meerderheid zal de noodzakelijkheid van deze regeringsdaad beseffen.

De heer Groen van Prinsterer heeft nog getracht een spaak in 't wiel te steken. Die wenschte uitstel. De heer Groen wil altijd uitstel. Hij komt altijd zoo naïef voor zijne onwetendheid uit en verklaart dan dat de Kamer het ook niet weet, en dat men meer onderzoeken moet, dat men waarlijk zijne nederigheid zou bewonderen, zoo men niet wist dat het alleen eene poging was om de zaken op te houden. Ook thans verlangde hij uitstel, alsof hij niet wist, dat door een vernieuwd onderzoek in de afdeelingen en eene nieuwe correspondentie met de autoriteiten in Indie, de behandeling van deze zaak aan zulk een uitstel onderworpen zou worden, dat men het veilig een afstel kon rekenen. Hij was perfide genoeg om dat uitstel den Minister zelf aan te raden: de minister wist immers niet, hoe men in de Eerste Kamer over zijne begrooting denken zou? En als men die afstemde . . . . . De heer Groen kan gerust zijn, de Eerste Kamer zal de begrooting van kolonien niet afstemmen. Drie vijfde van de leden zijn er voor; één vijfde moge er pertinent tegen zijn, het overige vijfde deel, zoo het zich al bij de acht leden der oppositie quand même voegt, kan de schaal niet meer ten nadeele van den Minister laten overslaan. Zoo de vraag welligt bij u rijst, hoe de Eerste Kamer, na zich zoo sterk verklaard te hebben over de liberale koloniale politiek, nu voor de begrooting van dezen Minister zou kunnen stemmen, ik kan u antwoorden met Molière,

Avec le ciel il-y-a des accommodements.

De kultuur-wet is ingetrokken, en aan dezen halm grijpt zich de Eerste Kamer vast om haar votum ten voordeele van dezen minister te hechten; niet zoo zeer uit liefde voor de vrijzinnige politiek, dan wel uit besef dat hare houding als oppositie tegen de meerderheid der Tweede Kamer en de Regering onhoudbaar is; uit besef, dat indien men den rationelen weg volgde en, na een afstemming ook van dit budget, in de Eerste Kamer eens mannen wilde zoeken, die in staat waren de zaken op zich te nemen, geen drie zouden gevonden worden, die in staat waren een half jaar lang aan het hoofd van een departement te staan.

De Eerste Kamer zal dus de definitive vaststelling van hoofdstuk IX aannemen, binnen weinige dagen zelfs, en zeer zeker ook de wet betreffende de spoorweg concessie. Men behoeft in Indie niet eens de telegram te verbeiden.

Ik geef u geen verslag van de gewisselde stukken en de gehouden beraadslaging. Gij vindt die in extenso in het Bijblad. Zoo ik er iets van zeggen moest, het zou zijn, dat de heer Fransen van de Putte op nieuw zijn roem als bekwaam minister heeft gehandhaafd en bij vernieuwing getoond heeft, dat bij tegen de oppositie in de kamer is opgewassen, al doen ook zijne tegenstanders hun best om hem van gebrek aan parlementairen tact te beschuldigen.

Ik ben begonnen met datgene, waarin gij in Indie uit den aard der zaak het meest belang moet stellen. Bovendien is de Indische spoorweg voor Nederland ook wel de gewigtigste zaak van het oogenblik. De exploitatie toch van onze spoorweg lijnen in Nederland is eene kwestie meer van particulier dan van algemeen belang. Dat wanneer zij aangelegd waren, die lijnen ook geëxploiteerd zouden worden, sprak wel van zelf. De vraag was alleen door wie. Sommigen wilden dat de staat er zich mede belasten zou; zij meenden dat staatsaanleg ook staatsexploitatie medebragt; maar de heer Thorbecke begreep te regt, dat de staat al genoeg te doen heeft en gaf de voorkeur aan eene concessie, waarvan de voorwaarden nu door de wet zijn vastgesteld, terwijl reeds vóór dien tijd de maatschappij gevonden was, die zich met deze zaak wilde belasten. De voorwaarden zijn voor den staat zoo gunstig mogelijk: 80 pCt. in de zuivere winst, terwijl zoodanige bepalingen zijn getroffen, dat het publiek belang gewaarborgd is. Ten overvloede is vastgesteld dat, zoo de maatschappij tot exploitatie der spoorwegen zes maanden nu dagteekening der wet niet opgerigt was, de Regering aanvankelijk zelf die taak op zich zou nemen. — De laatste voorzorg heeft men aan den heer van Bosse te danken, die deze bepaling bij amendement is de wet bragt, zich beroepende op hetgeen men in Amsterdam had ondervonden. Gij herinnert u welligt hoe, bij het wetsontwerp betreffende de doorgraving van Holland op zijn smalst, dezelfde afgevaardigde ook de vrees uitte dat men wel de concessie kon verleenen, maar daarom toch niet zeker was, dat het werk zou worden uitgevoerd. De concessionnaris zou geen geld vinden, en daarom wenschte hij, dat men met het oog op dit geval, bepaalde dat de staat zelf het werk zou ondernemen, indien zes maanden na het verleenen van de concessie de maatschappij niet nog niet tot het werk in staat zou zijn. De ondervinding bewees dat de heer van Bosse de Amsterdammers kende: de leening is, zoo als ik u reeds vroeger meldde, daar niet kunnen gesloten worden. Amsterdam treurt en weeklaagt dat het te gronde gaat, dat het zonder waterweg verloren is: het krijgt een waterweg onder de meest voordeelige condities; de koning zelf ijvert voor de zaak: Amsterdam trekt liever zeven en acht percent van buitenlandsche fondsen dan $4\frac{1}{2}$ van zijn kapitaal tot redding en behoud van zijne welvaart gestort. De doorgraving zal intusschen toch geschieden: de concessionaris heeft thans in het buitenland zijn geld gevonden, en zoo de onderneming gelukt, zal Neerlands hoofdstad in hare jaarboeken mogen aanteekenen, dat de Engelsche en Fransche kapitalen haar voor den ondergang behoed heben, omdat zij zelve te vreesachtig was eenige millioenen tot zelfbehoud te wagen.

Zoodanige eventualiteit is bij de spoorweg concessie voor Nederland niet te vreezen, de concessionnaris is een Belg, en het grootste gedeelte van het kapitaal zal ook wel in het buitenland gevonden worden. En dan zal men moord en brand roepen over den invloed der buitenlanders op onze industrie! Thans reeds is de hollandsche spoorweg voornamelijk in handen van Duitsche aandeelhouders; de Rijnspoorweg bestaat bijna geheel uit Engelsche actionnarissen: de overige lijnen zullen nu van fransch geld geëxploiteerd worden — En toch is Nederland het meest welvarende land in Europa.

Maar zoo wij geen geld aan doorgravingen en spoorwegen geven, wij doen toch andere dingen: wij hebben nu in den Haag een dierentuin aangelegd; wij benoemen commissien tegen wil en dank voor een nationaal monument, en wij houden alleronbeduidendste vergaderingen van gasverbruikers, die moties aannemen om petroleum in plaats van gas te branden. Ook organiseren wij tentoonstellingen van oudheden, waarvoor wij alle archiven en oude grootmoederlijke porceleinkassen plunderen. Als de menschen oud worden, denken zij zich gaarne terug in de dagen hunner jonkheid. Zou Holland oud worden? Ik begin het waarlijk te gelooven: oude lui wagen niet veel meer — Holland ook niet. Oude lui zijn vreesachtig — Holland ook. Oude lui worden materialistisch; zij hebben geen illusien meer — Holland evenzoo. Waarlijk ik geloof dat de nederlandsche leeuw op jaren begint te komen. Hij leeft geheel in het verleden: hij zal een monument oprigten voor een gebeurtenis die vijftig jaar geleden plaats had; hij zal een museum oprigten, waarin de dingen van vroeger tijd worden zamengebragt; hij viert feestdagen en gedenkdagen, waarvan de oorsprong tot de herinnering van nog slechts enkelen behoort. De Nederlandsche Leeuw wordt oud en vet; hij moet volstrekt eens een verjongingskuur ondergaan. Tot de oude herinneringen dezer dagen gevierd, behoort ook die van de oprigting van den Amsterdamschen dierentuin, Natura Artis Magistra, nu vijf- en twintig jaar geleden. Van de eerste dieren was misschien alleen nog een papegaai of een schildpad over; van de oprigters nog drie, de heeren Werleman, Westerman en Wijsmuller. Naast God had de maatschappij alles aan drie W's te danken, zeide men, en de *Nederlandsche Spectator* gaf het volgende versje ter herinnering aan het 25jarig bestaan van Artis in verband met het aanstaande vijftigjarig bestaan onzer onafhankelijkheid.

Getemd is de leeuw der woestijnen,
Oud Nederlands leeuw is ontboeid,
Eén W deed diens boeijen verdwijnen,
Drie W's hebben d'ander geboeid.

Eén W kwam. De liederen klonken,
Vernield was des dwingelands jok —
Drie W's hebben bouten geklonken,
En sloten 't gedierte in het hok.

Eén W kwam de natie regeren,
En 't volk kreeg weêr eigene schuld.
Drie W's fokken ook hunne beeren. . . .
Die hebben zoo lustig gebruld.

Wat de viering onzer vijftigjarige onafhankelijkheid betreft, men hoort er op dit oogenblik weinig of niets meer van. De Prins is in Pruissen, dus zullen we er vooreerst wel niet veel van vernemen, maar als er een monument vóór November moet klaar gemaakt worden, dan wordt het nu toch zoo langzamerhand tijd om er een teekeningje van te maken. Maar er zijn er, die geen gedenkteeken van ijzer en steen verlangen, maar de eene of andere inrigting: een oud officier wilde dat men een fonds stichtte voor de soldaten die in 1813 gestreden hebben; een ander wil de afschaffing der conscriptie; een derde wil beurzen stichten voor jongelui; kortom elk wil wat anders, en 't zou wel eens kunnen zijn, dat men ten slot van rekening niets deed en niets kreeg — even als het bedorven kind dat jarig was en ook niet wist wat het kiezen zou.

Het museum Willem I, dat men ter herinnering aan deze gebeurtenis te Amsterdam stichten wil, vindt intusschen algemeenen bijval, en allerwege vormen zich subcommissien. In afwachting der tot stand koming daarvan heeft men thans eene der lokalen van de tentoonstelling van oudheden te Delft aan het tijdperk van Hollands verlossing gewijd en eene menigte voorwerpen uit het jaar 1813 enz. zamengebragt. Die tentoonstelling is nog niet geopend; maar zoo, men den katalogus inziet, moet men erkennen, dat zij zeer interessant zal wezen. Onze minister van binnenlandsche zaken hoopt dat die expositie leiden zal tot het vormen van een grondslag voor het museum van oudheden, dat hij in de groote zaal, de oude loterijzaal op het Binnenhof, wil bijeenbrengen. Dan zal deze ten minste tot iets dienen. Nu dient zij tot niets, behalve tot eene enkele muzikale uitvoering, zoo als thans weder voor de maand Augustus is beraamd. Men zal dan een nationaal muziekfeest geven, en de opbrengst er van zal bestemd wezen voor de oude strijders van 't jaar 1813, aan welk jaar ook dit feest zal gewijd zijn. Ik denk dat we in November wel 31 feestdagen zullen hebben.

Plannen maken is echter gemakkelijker dan ze uit te voeren, en men vreest met het oog op het buitenland, dat op het laatst van het jaar de gelegenheid en de lust om feest te vieren niet zoo bijzonder groot zal wezen. Rusland toch zou bij den aanvang van het gure jaargetijde, als de Poolsche insurgenten niet langer op het platte land kunnen blijven en in de bosschen zich schuil houden, gelijk tot dusverre, een beslissenden coup slaan. Van daar dat Frankrijk, Engeland en Oostenrijk thans zoo veel haast maken om te intervenieren. In antwoord op de nota van prins Gortschakoff, die zóó gesteld was dat niemand ze eigenlijk begreep, hebben de drie groote mogendheden een wapenstilstand gevraagd als basis van onderhandelingen. Zij verlangen voorts voor Polen eene geheele algemeene amnestie, eene nationale vertegenwoordiging, zoo als die in 1815 verleend werd; een afzonderlijk landsbestuur, vrijheid van godsdienst en intrekking der beperkende bepalingen op de katholieke eeredienst, invoering der lands taal bij de regering, de geregtshoven en de scholen en een wettig stelsel van recrutering.

Dat Rusland aan dien wensch geen gehoor zal geven, spreekt wel van zelf, maar dan zal ook het oogenblik zijn aangebroken, voor Frankrijk althans, om te handelen. Engeland zal wel

...n en Oostenrijk zal, minst genomen, Pruissen in bedwang ...en, terwijl Zweden en Noorwegen en Denemarken van de ...tige gelegenheid zullen gebruik maken om hun ouden vij- ... als ze kunnen, een gevoeligen stoot toe te brengen. Zou ... te verwonderen wezen, als in het gedrang Pruissen onder den ... raakte en, nadat de poolsche zaak afgeloopen was, Pruissen ...k de dupe van de geheele historie geweest te zijn? Men ... dit dan te danken hebben aan den heer Bismarck Schön...en, die op de brutaalste wijze huis houdt en den scepter ... kroon van zijn vorst verspeelt. Hij is thans bezig de druk... te vervolgen, en het eene blad na het andere krijgt waar...wingen: drie waarschuwingen staan gelijk met de drie fou... van den schooljongen: bij de derde wordt het blad opgehe... Maar niet alleen krijgt men daar waarschuwingen voor ...houwingen tot bestrijding der regering, maar ook voor het ...rijf dat men de regering niet steunt. Die niet vóór ons ... is tegen ons, redeneert de Pruissische minister, en weldra zal ... niets meer hebben dan de *Kreuzzeitung* en soortgelijke ...den, die met geestdrift zijn vervuld over den tegenwoordi... loop der zaken. Een van die bladen heeft in zijne politieke ...kenschap uitgeroepen, dat het welligt aan Pruissen gegeven ... om het Godsrijk op aarde te brengen. Als zóó het Gods...k is, gelijk Bismarck Schönhausen met zijn koning bij de ...tie het begrijpen, dan dunkt me dat geen Hollander ... ooit naar verlangen kan, en aan zijne grondwet van 1848 ... voorkeur zal geven boven het „hemelsche geregt.”

...Frankrijks inwendige staatkunde is er waarlijk nog heilig bij, ... men wil dat, nu de verkiezingen in vrijzinnigen geest zijn ...gevallen, de binnenlandsche politiek des keizers liberaler zal ...den. De heer Walewsky heeft zijn ontslag als minister; in ...ns plaats treedt Billault op, die bepaaldelijk benoemd is om te spreken: ministre-orateur. Ik hoop dat de proef in Frankrijk beter gelukken zal dan bij ons. Ook de andere ministers zijn vervangen, en men zegt dat zij liberaler zijn dan hunne voorgangers. — Zoo dit op den inwendigen toestand van Frankrijk invloed uitoefenen zal, wat zijne verhouding tot het buitenland betreft, heeft er ook eene gewigtige gebeurtenis plaats gehad. Puebla is dan eindelijk ingenomen, en weldra zal nu de hoofdstad van Mexico volgen. In Frankrijk twijfelt men er niet aan of de Mexicanen — de insurgenten zoo als de Fransche bladen hen zeer naief noemen, zullen zich geheel aan Frankrijk onderwerpen en keizer Napoleon den scepter aanbieden. Deze zou echter weigeren, maar in zijne plaats Ferdinand Maximiliaan, aartshertog van Oostenrijk voorstellen. Op papier gaat alles best, en als men bewijzen voor zulke plannen wil opsporen, zijn die ook wil te groeperen. Het toetreden van Oostenrijk tot de interventie in de poolsche zaken zou de koopprijs zijn voor den Mexicaanschen troon; de gewaarborgde zelfstandigheid van Belgie de belooning voor koning Leopolds invloed op den oostenrijkschen aartshertog. Maar er is geen poetischer en fantastischer gebied dan dat der diplomatie: men kan elken roman verzinnen, dien men goedvindt, en er bewijzen voor bijbrengen.

Ook wij hebben onze buitenlandsche romantische aangelegenheden. Die met Rusland heb ik u medegedeeld. Thans hebben wij eene zaak met Zwitserland gehad. Het is u welligt bekend dat er zwitsersche kantons zijn, waar de Joden geen burgerregt genieten; er zijn er slechts drie, maar in eene republiek, waar in naam geen staatsgodsdienst bestaat, zou één kanton reeds te veel zijn. De liberale partij in Zwitserland wendt dan ook alles aan om daarin verandering te brengen, maar zij stuit op de bondsconstitutie, die verbiedt eene inmenging in den inwendigen toestand der kantons. Men tracht nu door den invloed van het buitenland op dezen middeneeuwschen toestand terug te komen, en zoowel in Frankrijk als thans in Nederland is het aan de liberalen in Zwitserland gelukt een voorloopig tractaat, dat op het punt was gesloten te worden, door de wetgeving te doen verwerpen uit hoofde van deze achterstelling der Joden. Weinige dagen geleden verwierp onze Tweede kamer met eene overgroote meerderheid dat zwitsersche tractaat. De groote bestrijder er van was de heer Godefroi, zelf een Israeliet, een der bekwaamste leden van de kamer. De vrijzinnigen verweten hem echter, dat hij, die nu zoo voor vrijheid van geloofsovertuiging en gelijkheid van alle belijders van elke godsdienst was, de Regering in de kwestie der nota omtrent Polen had besteden, in welke kwestie toch ook wel denkelijk de godsdienst eene rol vervulde; terwijl van de partij der antirevolutionnairen hem verweten werd, dat hij eene inmenging in de Spaansche zaken, wegens de vervolging van de protestanten in Spanje eveneens had tegengewerkt. De heer Godefroi antwoordde evenwel te regt, dat het bij beide zaken eene inmenging gold, terwijl wij hier niets anders deden dan gebruik maken van ons regt om een tractaat al of niet goed te keuren. De Minister van buitenlandsche zaken maakte ter verdediging van het tractaat de opmerking, dat wanneer wij alleen tractaten wilden sluiten met mogendheden, waarmede wij ten opzigte van godsdienst en staatkunde overeenstemden, er waarschijnlijk geen enkel verdrag door ons te sluiten zou zijn.

Wij hebben ons dan ook niet bekreund om de staatsgodsdienst van Spanje, nu wij een tractaat met dat rijk hebben aangegaan tot wering van den nadruk — in afwachting dat wij er een sluiten zullen tot uitlevering van boosdoeners of tot overeenstemming in zake van postwezen, dat wel zoo noodig was. Evenmin zullen we ons laten weerhouden door de nationaliteit der inwoners van Liberia, den vrijen negerstaat, nu wij met dat rijk een tractaat van handel en vriendschap zullen sluiten; terwijl, wat Belgie aangaat, eerstdaags even al door de Belgische kamer, de Nederlandsche vertegenwoordiging de drie tractaten zal goedkeuren tot regeling der verschillende kwestien met dien staat aanhangig. De discussien over die tractaten zijn heden begonnen.

Zoo wij ons wat Zwitserland betreft, de staatkundige vrijheid der Israëlieten hebben aangetrokken, denk niet dat men in Nederland den ouden Jodenhaat geheel heeft afgelegd. Nog onlangs verklaarde de heer van der Brugghen, oud-minister van justitie, in een openbaar geschrift, dat hij geen sympathie had voor de eigenaardige nationaliteit der Joden. Professor Goudsmid heeft naar aanleiding van die verklaring een geschriftje het licht doen zien, onder den titel van open brief aan den heer van der Brugghen, waarin hij dien antirevolutionnairen Staatsman op geduchte wijze de les leest, en na de Israëlieten verdedigd te hebben, de antirevolutionnairen en hunne godsdienstige beginselen aanklaagt. . . . Dat geeft weer wat variatie in den relegieusen pennestrijd: de modernen contra de orthodoxen begon te vervelen en de protestanten contra de katholieken is uit de mode. Nu hebben wij de Israëlieten contra de antirevolutionnairen. En de antirevolutionnairen matigen zich nog al het regt aan Bidstonden voor Israël te houden. Laten zij beginnen met hen lief te hebben. Zoo niet, dan kunnen zij hun bidden wel voor zich houden.

Nogtans, ik moet de waarheid hulde doen en bekennen, dat, waar het hun geloof betreft, de leden der orthodox-kerkelijke rigting zich vele offers getroosten. Zij geven schatten uit voor de propaganda hunner rigting en ontzien geene gevaren. Nog dezer dagen begaf zich een oud man, dr. Capadose, naar Spanje om Matamoros, den vervolgden protestant te spreken, en, zoo 't hem gelukken mogt, pogingen in het werk te stellen om hem te redden. Het laatste is gebleken onnoodig te zijn: de koningin heeft de galeistraf van 7 jaren, waartoe Matamoros en de zijnen, wegens ontrouw aan de staatsgodsdienst veroordeeld waren, veranderd in eene levenslange ballingschap; maar Capadose is bij den gevangene in Malaga geweest en heeft in het geheim bijeenkomsten gehouden met de Spaansche protestanten, op gevaar af om, als bijbelverspreider, opgepakt en in de gevangenis geworpen te worden. Die kans was er althans voor, ofschoon anderen, die Spanje in den laatsten tijd bezocht hebben, van oordeel zijn, dat het Spaansche gouvernement zich met die zaken hoe minder hoe liever inlaat en alleen die protestanten vervolgt, die zich openlijk verzetten tegen processies en andere kerkelijke plegtigheden. De praktijk is er, zegt men, verstandiger dan de theorie. Langzamerhand zal zich de theorie dan ook wel naar de praktijk voegen.

Rotterdam, 25 Julij. Van de plannen ter viering van het halve eeuwfeest van onze herstelde nationale onafhankelijkheid, verneemt men weinig anders dan dat de Haagsche hoofdcommissie, uit de protectionnistische vereeniging van en voor industriëelen zamengesteld, voortgaat met Z. K. H. benoemingen te laten teekenen en op alle kleine plaatsen sub-commissien te vestigen. Deze kleine sub-commissien, eens geconstitueerd, laten evenmin als de groote iets van zich hooren. De Amsterdamsche sub-commissie echter heeft dezer dagen het initiatief genomen om te verklaren, dat zij niets meer doen zal, vóór men haar heeft medegedeeld, wat dat monument voor 1813 enz. zijn zal.

— Een Limburgsch dagblad deelt mede, dat onze regering haar protest bij het Belgische gouvernement tegen het wetsontwerp omtrent de studiebeurzen herhalen en de eigendomsregten van Nederlandsche onderdanen met kracht zal handhaven.

— Den 17den dezer werd het verjaarfeest van H. M. de koningin door het geheele land met hartelijkheid en luister gevierd. Vooral in de residentie werd des avonds eene zeer prachtige illuminatie ontstoken.

Op het Loo, waar behalve de prins van Oranje, die nog buitenslands vertoeft, en de koningin-moeder, de geheele koninklijke familie vereenigd was, werd dit feest echter, wegens den ziekelijken toestand van den koning van Wurtemberg, den vader van H. M., in stilte gevierd.

— Naar men verneemt wordt Zr. Ms. stoomschip *Ardjoeno* met spoed gereed gemaakt om naar Oost-Indie te vertrekken. Voorloopig zullen in dit jaar geene schepen naar Oost-Indie meer worden uitgerust. Alleen Zr. Ms. stoomschip *Zoutman*, dat in Sept. van West-Indie in het vaderland terugkeert, zal waarschijnlijk nog in het laatst van dit jaar naar Oost-Indie worden gezonden.

— Den 20sten dezer is te Rotterdam aangekomen een detachement suppletietroepen van 132 onder-officieren, korporaals en manschappen, en geëmbarkeerd aan boord van het schip *Kosmopoliet*, gezagvoerder J. de Koning, om met dien bodem naar Java te vertrekken onder bevel van kapitein J. D. Landzetel, van het wapen der infanterie van het Oost-Indische leger, terwijl het medegeleide zullen uitmaken de 2de luits. der inf. van dat leger jhr. J. H. A. G. von Schmidt auf Altenstadt en F. H. Schoenmaker. De kapt. Landzetel keert van verlof hier te lande naar Java terug.

— De berigten omtrent den stand der veldgewassen luiden algemeen zeer gunstig. De laatstgevallen regens hebben eene heilzame uitwerking gehad, en uit alle oorden des lands verneemt men, dat er omtrent den aanstaanden oogst zeer gunstige verwachtingen worden gekoesterd.

JAPAN.

Eenigen tijd geleden, meldden wij dat de door kolonel Neale gevorderde schadeloosstelling van 110.000 p. st. zoude betaald worden door het Japansche goevernement. Het geld zoude bij termijnen, waarvan de eerste op den 18 Mei verscheen, voldaan worden. De dag ging echter, zonder dat er van eenige betaling sprake was, voorbij, maar den volgenden dag trachtten de Japansche gevolmachtigden de onderhandelingen weder te openen. De Engelsche gevolmachtigde beschouwde deze handelwijze, als een voldoenden grond verschaffende om alle verdere onderhandelingen te doen ophouden, en na de vreemdelingen te Yokohama en te Nagasaki van den stand van zaken behoorlijk onderricht te hebben, gaf hij zijn gezag over in handen van den admiraal Kuper. De admiraal maakte zijn plan bekend om de vijandelijkheden na 8 dagen aan te vangen, en raadde de vreemdelingen aan, indien zij zich voor de gevolgen wilden vrijwaren, zich met hunne familie te verwijderen. Admiraal Jaurez besloot zijn hulp aan te bieden voor de verdeding van de woonplaats der vreemdelingen. Met de ten uitvoerlegging der reeds genomene maatregelen ging men tot den 23 Mei verder voort, toen de Japansche gevolmachtigden des middernachts, na vergeefsche pogingen te hebben aangewend om toegang tot kolonel Neale te verkrijgen, zich naar den Franschen gevolmachtigde begaven, aan wien zij, na daartoe bekomen verlof, mededeelden, dat zij bereid waren de gevorderde som te voldoen. Hij gaf hiervan den Engelschen gevolmachtigde berigt, en deze antwoordde, dat, wijl men nu zoover gekomen was, de geheele som nu in eens, in 440.000 Mexicaansche dollars moest betaald worden, voor des morgens zeven ure. Volgens de laatste berichten was het geld nu werkelijk betaald. Ter zelfder tijd echter verklaarden de Japansche gezanten aan de vertegenwoordigers der verschillende mogendheden, dat de Taikoen, die zich destijds te Miaco bevond, hen bepaald gelast had de bevelen van den Mikado op te volgen om de vreemdelingen te verwijderen en de havens te sluiten. De gemachtigden van den Taikoen toonden zich evenwel bereid omtrent dit punt in onderhandelingen te treden. De vertegenwoordigers der verschillende mogendheden weigerden dit echter, maar beloofden hunne meesters met deze mededeelingen bekend te maken. De Japannezen vorderden toen dat de vreemdelingen zich zelven zouden verdedigen, om hen zoodoende binnen een bepaalde streek te doen blijven, en hunne gemeenschap met Japan zooveel mogelijk te beperken.

Een groot gedeelte van de verlangde schadeloosstelling blijft echter nog onvoldaan, namelijk de bestraffing der moordenaars van Richardson, die met Prins Satsuma naauw verbonden zijn, en de betaling van 25.000 £ aan de nagelaten betrekkingen van den vermoorde, en aan hen, die daardoor schade geleden hebben. De Engelsche gevolmachtigde heeft de verontschuldiging van den Taikoen, dat hij niet bij machte was Satsuma te dwingen, aangenomen, en heeft nu zelf de bestraffing op zich genomen. Hij heeft den Taikoen te kennen gegeven, dat hij Satsuma moest waarschuwen voor de gevolgen, wanneer hij de uitlevering der moordenaars bleef weigeren, en evenmin de gevraagde schadeloosstelling voldeed. Blijft hij in die weigering volharden, dan zal de admiraal de vijandelijkheden tegen hem zelven aanvangen. Prins Satsuma bezit een kasteel bij Kagosima, nabij Kaap Chikakoff, en de admiraal is voornemens dit aan te vallen, of zich in het bezit te stellen van de inkomsten, die de Prins uit de Lieu Khieu eilanden trekt. Terwijl dus de gezant der regering voor haar de verlangde schadeloosstelling bekomen heeft, blijft er nog een vijand bestaan, dien men noodzakelijk moet ten onder brengen.

De Amerikaansche Stoomboot *Pembroke* heeft een aanval van verscheidene Japansche schepen te verduren gehad, waar aan zij echter gelukkig is ontsnapt. Te Nagasaki krijgen de zaken een meer vreedzaam aanzien, hoewel er batterijen zijn opgericht, die de haven beheerschen.

CHINA.

Uit Peking en de andere noordelijke havens is geen bijzonder politiek nieuws. De heer van der Hoeven, vergezeld door den heer C. M. de Grijs als tolk, is als Nederlandsch gevolmachtigde naar Peking vertrokken. Te Hankou en Kiukiang is alles rustig, hoewel de Taipings zich in de nabijheid bevinden. Majoor Gordon heeft sedert geene nieuwe operatien begonnen, hij wacht rustig den tijd af, dien hij daarvoor gunstig acht. De toestand der Taipings is onzes inziens hopeloos, daar Gordon nabij Foochow en de aanhangers des keizers nabij Nanking zijn, terwijl een groote vloot zich op de Yangtze bevindt. Het is echter als een goed teeken te beschouwen, dat hun terugkeer onder de keizerlijke macht met weinig bloed gekocht is. De laatste tocht van Majoor Gordon heeft niet zooveel bloed gekost, als het zich in den beginne liet aanzien, en deze zal waarschijnlijk nog minder kosten, daar het leger der Taipings door desertie dagelijks zeer vermindert en wellicht geheel uit elkander zal gaan. De hoofdkwartieren zijn van Sunkiang naar Quinsan overgebracht. Nanking is door een groot leger aangevallen en sommige belangrijke versterkingen zijn genomen geworden. Het heeft te Ningpo zeer veel ontevredenheid veroorzaakt, dat een Engelschman, Smith, op last der Fransche autoriteiten is gedood geworden. Hij werd beschuldigd van geweren aan de Taipings verkocht te hebben en stond daarvoor terecht voor een krijgsraad, bestaande uit 4 Engelsche officieren en een Franschen kolonel. Men zegt, dat de 4 Engelschen hem vrijgesproken en hem van Saotsan naar den Consul te Ningpo gezonden hadden. De Fransche kolonel had echter zijn dood verlangd. Smith bevond zich te Shao-Shing, welke stad door een Fransch-Chineesch leger bezet wordt, toen hij des nachts vermoord werd. Wij moeten in zoodanige gevallen naijverig op ons gezag zijn, en indien de zaak zich werkelijk alzoo heeft toegedragen, is zij een onderzoek dubbel waardig.

(*Overland China Mail.*)

SCHEEPSBERICHTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN			NAAR.
Julij	28	Engelsch	Keloo	Couso.n	Whampoa	26	Junij	Londen
〃	29	〃	Veldivia	J. Billington	Canton	19	〃	〃
〃	—	〃	Star of the North	A. J. Patersen	Sunderland	5	Mei	Shanghae
〃	31	〃	Ettrick	Hooper	Hongkong	21	Junij	Melborne
〃	—	〃	Chalmers	Richd. Bainton	Sunderland	18	April	Shanghae
〃	—	Nederland	Nederland en Oranje	J. Bouwmeester	Rotterdam	30	〃	Batavia, (a.
〃	—	〃	Louisa Kroonprinses v. Zweden.	J. van der Linden	Batavia	28	Julij	Dordrecht, (b.
〃	—	Ned. Ind	Judul Barie	Moh. Babehees	Samarang	26	〃	Padang
Augs.	1	Nederland	Burgemeester van Middelburg.	K. Hoek	New-Castle	17	April	Batavia
〃	—	Engelsch	Palmerston	J. Peters	Shields	1	〃	Shanghae
〃	—	〃	Panie	Jonge Bell	Singapore	13	Julij	Falmouth
〃	2	〃	Maid of the Tyne	J. B. Reid	Shields	10	April	Singapore
〃	—	Nederland	Maria Catharina	H. B. Kluit	Amsterdam	16	〃	Japan
〃	3	〃	Gebroeders Houtman	Withof	Rotterdam	10	〃	Singapore

a.) off. van Gezondheid 3 kl. A. ten Bosch, Mevrouw der Kinderen en 3 kinderen. *b.*) J. J. Peter.

Gepraaid, den 31 Julij 1863, in de nabijheid van Java Hoofd. door het Nederl. schip Burgemeester van Middelburg, het Ned. schip Catharina, v. Amsterdam n. Japan.

Op 31 Mei 6o 13' N.Breedte en 25o 31' WL., Nederl. schip Jannetje, kapt. Lupke, v. Rotterdam n. Batavia, passagiers en equipage alles wel.

Den 10 Mei. NBr. 47o.33 LW. 9o 45 Nederl. bark Vier Gebroeders, kapt. C. J. Brink, v. Rotterdam n. Soerabaija, alles wel.

Door het Nederl. schip Staatsraad van Ewijck, kapitein F. de Winter.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN			AGENTEN.
Augustus	1	Nederlandsch	bark	Delft	L. van Geelkerken	Rotterdam	30	April	J. Cézard & Co.
〃	—	〃	schip	Vier Gezusters	J. Bik	〃	1	Mei	B. Kopersmit & Co.
〃	—	〃	bark	Burgemeester v. Middelburg	K. Hoek	New-Castle	29	April	G. Buijn & Co.
〃	—	Ned. Ind.	stooms.	Menado	Couteron	Soerabaya	—	Julij	W. Cores de Vries
〃	—	〃	bark	Oey Sinjo	Oey Holian	Pekalongan	—	〃	Gezagvoerder
〃	—	〃	schoen.	Helena	Thierbach	Panaroekan	—	〃	〃
〃	—	〃	〃	Clipper	Eschauzier	Makasser	—	〃	〃
〃	—	Nederlandsch	bark	Mercator	H. van der Woude	Rotterdam	....		J. Cézard & Co.
〃	2	Ned. Ind.	stooms.	Oenarang	H. Kramer	Singapore	30	Julij	W. Cores de Vries
〃	3	〃	〃	Padang	W. Vogel	Padang	27	〃	〃
〃	—	Nederlandsch	schip	Staatsraad van Ewijck	F. de Winter	Amsterdam	3	Mei	. . . .
〃	—	〃	bark	Nederland en Oranje	Y. Bouwmeester	Rotterdam	30	April	Hagedorn, Plump & Co.
〃	—	〃	〃	Nicolaas Witsen	J. P. Portengen	Amsterdam	—	〃	Pandel & Stiehaus
〃	4	〃	schip	Will. Kroonp. d. Nederl	de Bourgh. Zetteler	Rotterdam	1	Mei	. . . .
〃	—	〃	brik	Pieter Schoenmakers	van Varelen	Soerabaya	....		. . . .
〃	—	Ned. Ind.	schoen.	Maria Catharin	M. Rostam	Padang	23	Julij	. . . .

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Augustus	2	Nederlandsch	schip	Stad Enschedé	Kretschmer	Soerabaija
〃	—	Siamsch	bark	Bangkok Mark	J. Mc Kay	China
〃	—	Hamburg	〃	Melbourne	G. E. Jessen	〃 en Singapore
〃	—	Ned. Indisch	〃	Alnoer	Sech Marzoeki	Samarang
〃	3	Nederlandsch	〃	Herman	Popken	Nederland
〃	—	〃	〃	Koninklijke Nederl. IJachtclub	F. L. Zack	〃 via Tjilatjap
〃	5	〃	〃	Hercules	J. F. Deterding	Cheribon
〃	—	Ned. Indisch	〃	Sara Eleonora	Danekes	Samarang
〃	—	Engelsch	〃	Sir Icaäc Newton	F. de Faye	Philippijnen

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Delft	L. van Geelkerken		J. Cézard & C.
		Mercator*	H. van der Woude		〃
〃	〃	Amelia Augusta	K. C. de Veer		Metzendorff, Willmans, R. & Co.
〃	〃	Schoonderloo*	Otto	Nederland	〃
〃	〃	Watergeus*	H. R. Giezen	〃	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	〃	Baron Forstner v. Dambenoy	N. Kruymel	〃	〃
〃	〃	Gerard Pieter Servatius	J. Wamsteker	〃	〃
〃	〃	Jean	C. Laseur	〃	Haager & Schuurman.
〃	〃	Maarten van Rossem*	Gerrebrands		〃
〃	〃	Nederland en Oranje*	IJ. Bouwmeester		Hagedorn, Plump & Co.
〃	schip	[illegible]*	J. H. L. van Beeren		Reynst & Vinju.
〃	〃	Vier Gezusters	J. Bik		B. Koperamit & Co.
〃	brik	Mathilde*	J. H. Bekkes		〃
〃	bark	Aegidia en Pauline	Hoogland		〃
〃	〃	Frans en Elise*	T. J. Niedfeld	Soerabaija	Bahlmann & Co.
〃	〃	Burgemeester van Middelburg	K. Hoek		G. Buyn & Co.
Ned. Indisch	schip	Nederl. Indië*	C. Deterding		〃
	bark	Baboel IJpessoer*	Sech Baoesler		Coulster.
〃	〃	Fathool Manam*	Sech bin Magis		〃
〃	〃	Arachman*	Moh. Said		〃
〃	〃	Naim Balhaer*	Sech Almani		P. Landberg & Zoon.
〃	〃	Enghoan*	Said Bahamis	Cheribon	〃
〃	〃	Djelani*	Said Ali	Pamanoekan	〃
〃	〃	Soengoan*	Sech Bahamis		Gezagvoerder.
〃	brik	Tartar*	Lim Kiangkong		〃
〃	〃	Oey Sinjo*	Oey Holian		〃
〃	schoen.	Clipper*	Eschauzier		〃
〃	〃	Helena*	Thierbach		〃
〃	brik	Gapseen*	Puré		Borneo Comp. Limited.
〃	stooms.	Menado*	Couteron	Samarang	W. Cores de Vries.
〃	schip	Djelani*	Said Ali		P. Landberg & Zoon.
Mecklenb.	bark	Margaretha*	F. Möller	Soerabaija	E. Moormann & Co.
Zweedsch	brik	Gazell*	Johannsen		C. Bahre & G. Kinder.
Hanov.	〃	Johann Heinrich*	Wulff		〃
Zweedsch	schip	Australie*	Wallander		〃
	bark	Helene*	Selmmsen		〃
〃	schip	L. A. Bang*	Tallenius		J. Cézard & Co.
Fransch	〃	Alphonse Nicolas Cezard*	Le Bozec		〃
Hamburg	bark	Macassar*	J. C. E. Böhm		Metzendorff, Willmans, R. & Co.
〃	〃	Mauritius*	C. G. Holst	Singapore	Moormann & Co.
Amerikaansch	〃	Rocket*	Benj. Freeman		Dümmler & Co.

De partikuliere schepen zijn aangeduid met een*

NEDERLANDSCHE HAVENS.

Aangekomen.

TEXEL. 19 Junij. *Freya*, Sorensen, Java.

Vertrokken.

BROUWERSHAVEN. 19 Junij. *Zephir*, Schey, Batavia; *Bilderdijk*, Viëtor, do.; *Zeemanshoop*, Phaff, do.; *Ida Wilhelmina*, Rotgans, do.; *Columbine*, Kok, Melbourne.

HELLEVOETSLUIS. 19 Junij. *Krimpen a/d. Lek*, Rotgans, Glasgow; *Burgem. Petersen*, Pennien, New-York. — 24 *J. C. Simony*, Koefoed, Singap.

TEXEL. 18 Junij. *Anna Digna*, Onman, Batavia; *Susanna Elisabeth*, Onwehand, do. — 19 *Wassenaar*, Hofstee, do.; *den Elshout*, Akkerman, do. — 24 *Telegraaf*, Roluffs, do.; *Cornelis Gips*, Seijffert, do.

VLISSINGEN. 24 Junij. *Walcheren*, v. d. Heijden, Batavia.

Zeilklaar.

BROUWERSHAVEN. 25 Junij. *Cosmopoliet*, Koning, Batavia.

HELLEVOETSLUIS. 25 Junij. *Kortenaer*, Schuchard, Batavia; *Edouard Marie*, v. d. Kolff, Newcastle.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

LONDEN. 17 Junij. *Henriette Louisa*, Meyerdircks, Japen.

STOCKHOLM. 12 Junij. *Eclipse Agren*, Batavia.

ST. HELENA. 13 Mei. *Karel August*, Meermans, Java vertrok 15 n. Schiedam. — 16 *Susanna*, Vonck, Padang vertrok 18 n. Amsterdam.

KAAP DE G. HOOP. (Tafelbaai) 5 Mei. *Stad Assen*, Haverbult, San Francisco vert. 7 n. de Algoabaai.

(SIMONSBAAI.) 14 Mei. *Hjalmar*, Norberg, Padang (n. Amsterdam) (zee Scheepstijding.)

FERNAMBUCQ. 23 Mei. *Thetis*, Kimball, Sumatra.

BAHIA. 27 Mei. *Gebroeders Hordman*, Withof, Rott. (n. Batavia).

Vertrokken.

SHIELDS. 17 Junij. *Hollandia*, Wap, Batavia.

ST. NAZAIRE. 16 Junij. *Jules Cezard*, Ropers, Batavia.

KAAP DE G. HOOP. 28 April. *Fanny*, (Zw.), Batavia. — 3 Mei. *Versailles*, (Am.), do. — 17 *Hedda Fred.*, (Zw.), do. — 18 *Robert Mills*, Bakker, (v. Soerabaija) Falmouth.

Gepasseerd.

DOVER. 14 Junij. *Herman de Ruyter*, Esink, Shields n. Soerabaija. — 20 *Zeemanshoop*, Phaff, Rott. n. Batavia.

ZUID-VOORLAND. 22 Junij. *Wassenaar*, Hofstee, Amst. n. Batavia.

SINGELS. 18 Junij. *Jacobus Martinus*, Meppelder, Sunderl. n. Singapore.

TORBAY. 17 Junij. *Laura & Adèle*, Land, Shields n. Java.

BEVEZIER. 16 Junij. *Peking*, Deinum, Shields n. Batavia.

FOLKESTONE. 21 Junij. *den Elshout*, Akkerman, Amst. n. Batavia.

WIGHT. 22 Junij. *Anna Digna*, Onman, Amst. n. Batavia.

GOUDSTAART. 11 Junij. *Sir Robert Peel*, Lange, Amst. n. Singapore.

Zeilklaar.

SHIELDS. 17 Jnuij. *Haemstede*, ter Marsch, Batavia.

Schepen in Lading.

naar	TE AMSTERDAM.
Batavia	Alcyone. — Landweer
〃	Schelde. — Hoffman
〃	Jacoba en Christina. — Jaski
〃	Quartet. — Mulder
〃 en Soerabaija	Henriette Maria. — Tjebbes
Padang	Maria Agnes. — van Deursen
Samarang	Sirius. — v. W. v. Rees
〃 (*direct*)	Henriette. — Visser
Soerabaija	Baron van Hardenbroek. — Rossum
〃 (*Passagiers*)	den Elshout. — Akkerman
〃	Admiraal de Ruyter. — Möllinger
〃	Ferdinand en Louis. — Nolting
Singapore en Makassar	Amelo. — Tjebbes
Kanagawa en Decima	Fagel. — Verloop qq.
〃 en 〃	Anna Maria Wilhelmina. — Sontag Winkler.
	TE ROTTERDAM.
Batavia	Jedo. — van Rossen
〃	Kortenaer. — Glazener
〃	Lammina Elisabeth. — Gersen
〃	Rudolf, ex Cornelia. — Meinsma
〃	Cornelia Hendrika. — Swart
〃	Java, ex Eersteling. — Mann
〃	Graafstroom. — de Boer
〃 en Samarang	Doelwijk. — Hoefman
〃 en Soerabaija	Jh. Mr. v. d. Wall v. Puttershoek. — Lammerts.
〃 en id.	Susanna Johanna. — Peeters
Singapore en Macassar	Constance. — Sipkes
〃 en Hongkong	Mary Goddard. — Ridder
Melbourne	Staatsraad v. d. Houven. — Heymerks
Otago (New Zeeland	Minister Thorbecke. — van Dam
Kaapstad	Concordia. — van Zanten

Vrachten.

Van Nederland naar	Batavia	*f* 15 à 20			
〃 〃 〃	Samarang	〃 20 〃 25			
〃 〃 〃	Soerabaija	〃 25 〃 30			
〃 〃 〃	Singapore	〃 35 〃 40	met 15 %	zwaar goed 2/3 vracht.	
〃 〃 〃	Makasser	〃 50 〃 —			
〃 〃 〃	Padang	〃 50 〃 60			
〃 〃 〃	Hongkong	〃 48 〃 55			
〃 〃 〃	Kaap de Goede Hoop	〃 50 〃 —			
〃 〃 〃	Japan	〃 60 〃 —			
〃 〃 〃	Nieuw Zeeland	£ 2 à $2\frac{1}{2}$ pr. 40 Eng. cub. vt.			
〃 〃 〃	Australie	£ 2 à £ $2\frac{1}{4}$ p. gem. ton,			
〃 Engeland 〃	Australie	〃 3 〃 〃 $3\frac{1}{2}$	pr. reg. ton.		
〃 〃 〃	Singapore	〃 $1\frac{1}{2}$ 〃 〃 2			
〃 〃 〃	Java	〃 2 〃 〃 —			
〃 〃 〃	China	〃 2 〃 〃 $2\frac{1}{2}$			

Veilingen van Schepen en Scheepsparten.

1863.			Gebouwd Anno:	Gem. Lasten.
		Nieuwediep.		
29/30 Junij.	8/64	Prins van Oranje, ex Stad 's Gravenhage. — Hensing	1840	478
	1/8	Zeemanshoop. — Hansen	1826	230
	4/80	Wilhelmina. — Koster	1857	260
	3/16	Maria en Pauline, ex Dankbaarheid. — Poulsen	1842	152
	2 Aand.	elk à *f* 1000 Reederij-Societeit J. Rahder & Co		

Schepen uit de hand verkocht.

Het schip Passaroean (ex Sara Alida Maria) groot 391 lasten, anno 1840, laatst gevoerd door kapt. Strootman, is uit de hand verkocht, zoo men zegt tot circa *f* 36000, voor Noorwegen.

Schepen in Aanbouw.

Op de werf van de scheepsbouwmeesters Meursing & Huygens, te Amsterdam, is de kiel gelegd voor een barkschip, groot ca. 400 lasten, genaamd zullende worden Professor van der Boon Mesch, voor rekening der reeders Huygens & Hardenberg te 's Gravenhage, en gevoerd zullende worden door kapt. A. Hoogenstraaten.

Bevrachting der Ned. Handelmaatschappij.

16 Junij 1863. — 19 schepen.

SCHEEPSNAMEN.	Grootte Lasten.	Laatst Bevracht voor de N.H.M. binnengekomen:
Voor Amsterdam.		
Argo. — Gesterkamp	126	29 Januarij 1860.
Robertus Hendrikus. — Muller	397	16 November 1861.
Hendrina. — van Breen, van Delftshaven	299	14 December 1861.
Juno. — Nicolay, van Rotterdam	232	5 Januarij 1862.
Quartet, ex Margaretha Johanna. — Mulder	332	9 〃 〃
Celebes, ex Regina. — Renvekamp Gilles	250	10 〃 〃
Peking. — Deinum	239	15 〃 〃
Jan van Schaffelaar. — van Duijn, v. Overschie.	348	16 〃 〃
Holland. — Aufmorth	287	6 Februarij 1862.
Cornelia Hendrika, ex Zuid-Beveland. — Swart, van Rotterdam	306	10 〃 〃
Eugenie. — Bargman, van Rotterdam	336	20 〃 〃
Voor Rotterdam.		
Graafstroom. — de Boer, van Alblasserd.	399	17 October 1860.
Emilie. — Bruinseels	241	12 Januarij 1861.
Isaac da Costa. — Klein	326	26 〃 〃
Pantalon. — Hessels	182	28 〃 〃
Constantia. — Overgaauw	391	26 April 1861.
Doelwijk. — Hoefman	435	1 Mei 1861.
Java, ex Eersteling. — Mann	391	29 〃 〃
Voor Schiedam.		
Paul Johan. — Kooy	357	14 September 1861.

Voor den steenkolen overvoer (zie vorig No.) heeft de N.H.M. de volgende schepen bevracht:

Naar Onrust of Kuiper:

Eduard en Maria. — v. d. Kolff	250	gem. last.
Bellatrix. — Haacke	264	〃 〃
Willem en Carel. — Steenveld	210	〃 〃
Naar Soerabaija:		
Eersteling. — de Zeeuw Bagchus	384	〃 〃
Maria Diederika. — v. Marion	381	〃 〃
Capella. — Kruizinga	199	〃 〃

tot de ingeschreven vrachten van *f* 25 tot *f* 29.80, per in te nemen last.

Scheepstijdingen.

SHIELDS 19 Junij. Het wrak van het Nederl. schip *Anna & Elise*, is met de ondermasten en de kolen die er nog in zijn, voor £ 630 verkocht.

KAAP DE G. HOOP, 21 Mei. Het alhier in avarij binnengeloopen Nederlandsche fregatschip *Prins van Oranje*, kapt. Hensing, is na onderzoek en heronderzoek afgekeurd, aangezien de beraamde kosten van herstelling meer dan drie vierde der waarde van het schip zouden bedragen. Van de lading zijn nog verkocht 137 bn. koffij en 255 kn. suiker.

Het Engelsche schip *Bride of the Seas*, (van 590 ton), kapt. Donald, is bevracht tot £ 3.15 met 5 pCt. per ton om een gedeelte der gezonde lading over te brengen, terwijl voor het overige gedeelte naar ruimte wordt gezocht.

— De Ned. bark *Vereeniging*, kapt. de Jongh, met avarij in Simonsbaai binnen, heeft de geledene schade hersteld (waarvoor het circa £ 880 heeft noodig gehad) en zal binnen weinige dagen tot vertrek gereed zijn.

— Het Zweedsche schip *Hjalmar*, kapt. Norberg, van Padang naar Amsterdam, is 14 dezer om geneeskundige hulp in de Simonsbaai aangekomen, aangezien een groot gedeelte der equipage ongesteld is. Er zullen andere manschappen geëngageerd worden.

Gepraaide Schepen.

20 April, op 1o NBr. en 23o WL., *Telanak*, Popken, v. Amst. n. Bat.

25 April, op 35o ZBr. en 18o WL., *Maria Veronica*, Schol, v. Java n. Amsterdam.

26 April, op 25o ZB. en 30o WL., *Sliedrecht*, Feenstra, v. Amst. n. Samarang.

9 Mei, op 15o 30' ZB., en 6o 10' WL., *Alblasserdam*, 't Hoen, v. Java n. Amsterdam.

20 Mei, op 1o 10' NB. en 21o 10' WL., *Maria Catharina*, (P). 78 dagen reis v. Soerabaija n. Rotterdam.

20 Mei, op 2o NB. en 22o WL., *Isaac da Costa*, Klein, v. Rotterd. n. Australie.

1 Junij, op 26o NB. en 30o WL., *Zaanstroom*, Schaap, v. Java n. Amst.

4 Junij, op 33o NB. en 37o WL., *Willem Daniel*, Zeylstra, v. Java n. Amsterdam.

10 Junij, op 42o 30' NB. en 8o 50' WL., *Asia*, Molenaar, v. Amst. n. Batavia.

17 Junij, bij Dover, *Argo*, Gesterkamp, v. Shields n. Batavia.

Vertrokken Passagiers van Nederland.

Naar Batavia: Per *Cosmopoliet*, kapt. Kosing, de heer en mevrouw Overdijk met 6 kinderen; de heer en mevr. Berekamp; de hh. A. J. Snouck Hurgronje en Bosschart, officier van administratie bij de marine; mevr. Pieterse; de heer Landsteel, kapt. O. I. leger, en schrs. de hh. van Schmidt auf Altenstadt en Schoemaker, 2de luits. van het O. I. leger, benevens 125 militairen.

Per *Wassenaar*, kapt. Hofstee, De heer J. Parker.

251ste STAATS-LOTERIJ.

PRIJZEN VAN *f* 100 EN DAARBOVEN.

Tweede Klasse.

1ste Lijst: No. 12359 *f* 5000; no. 1771 *f* 400; nos. 164 5564 7182 11376 12194 15099 16249 18452 ieder *f* 100.

2de Lijst: No. 17412 *f* 1500; nos. 10738 12389 19140 ieder *f* 1000; nos. 1347 12704 16978 ieder *f* 400; nos. 12158 19710 ieder *f* 200; nos. 7659 7906 ieder 100.

3de Lijst: No. 12634 *f* 20000; [illegible] *f* 2000; no. 17012 *f* 1500; no. 3001 *f* 1000; no. 2975. 12689 [illegible] *f* 200; no. 8153 11464 13297 ieder *f* 100.

4de Lijst: No. 302 *f* 1000; [illegible] *f* 400; no. 2727 8858 ieder *f* 100.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 24 Junij.

Ofschoon er in den stand der meeste artikelen geen merkbare verandering te vermelden is, vertoonde zich echter aan de Koloniale Waren markt sedert onze vorige iets meer kooplust voor sommige producten en werd de handel eenigzins verlevendigd door de plaats gehad hebbende afdoeningen van Koffij, Thee, Rijst en vooral door de heden te Amst. gehouden Tin-veiling, waarop de aandacht van zoo velen gevestigd was.

KOFFIJ. De weinige handel, die in dit artikel plaats vond, bleef niet zonder invloed op de prijzen, welke wel is waar niet lager genoteerd, doch moeijelijker te bedingen zijn.

Van Java Koffij hadden de volgende afdoeningen plaats, als alhier:

350 Balen ex Doelwijk,
goed ordinair tot 45 cs.
571 do. ex Juno, waarvan:
367 Bn. redelijk goed ordinair } prijs geheim.
en 204 〃 Triage }
2000 do. ex Doelwijk, waarvan:
1600 Bn. goed ordinair blank } tot $45\frac{1}{2}$ cs.
en 400 〃 〃 〃 bleek groenachtig }
1500 do., ex den Elshout tot 45 cs.
en 6000 〃 〃 diversen, van $44\frac{1}{2}$ à 46 cs.
en te Rotterdam:
155 Balen ex Belatrix,
Triage tot goed ordinair van 42 tot $45\frac{1}{2}$ cs.
en 925 do. ex Eugenie, waarvan:
85 Bn. Triage tot 42 cs.
593 〃 red. goed ord. graauwachtig tot 45 cs.
en 247 〃 goed ord. geelachtig 〃 46 〃

De onverkochte voorraad Java en Padang Koffij bij de N.H.M. bedraagt ca. 400,000 Balen.

RIJST. Aanvoeren hadden er sedert het vorig berigt niet plaats.

Van Java Rijst werden alhier 1464 bn. goed blank Tafel, ex E. von Beaulieu [illegible] zoo men zegt tot *f* $16\frac{1}{4}$. De helft der lading [illegible] Balen, gebroeid, vond tot *f* [illegible] kooper. Te Rott. werden ca. 10,000 bn. ordin. Necransie, ex Grefveberg, aanvoer April 1862, tot geheimen prijs, en 6000. bn. Necransie, zeilende per Nederland, tot *f* $6\frac{1}{4}$ afgedaan.

De markt blijft vast, doch met weinig handel.

Naar mooi gepeld Tafel-Rijst was tot hoogen prijs vraag voor het buitenland.

SUIKER. De stemming heeft zich sedert het laatste berigt niet verbeterd. De groote voorraad, vooral in Engeland, de belangrijke arrivementen gedurende deze maand, en het gemis aan vraag voor exportatie hebben de markt zeer gedrukt. Ook de kooplust voor onze raffinaderijen is, tengevolge van den moeijelijken afzet van geraffineerd Suiker, zeer gering.

De voornaamste bekend geworden afdoeningen hebben bestaan in:

417 Krjs. Samarang gm. No. 16, mooije kwaliteit, ex Julia, *f* $34\frac{3}{4}$.
160 〃 〃 No. $16\frac{1}{2}$, 〃 〃 à *f* 35.
263 〃 〃 No. $13\frac{1}{2}$, per Java }
198 Kann. Batavia, No. $12\frac{3}{4}$ }
401 Krjs Samar. No. $15\frac{1}{2}$, per Juno } $f\ 27\frac{1}{4}$ ond. Mei ontv.
1058 〃 Soerab. No. 12, 〃 Joan Melchior Kemper, ca. No. 13, }
410 〃 〃 〃 Hendrina }
880 〃 〃 No. $18\frac{1}{2}$ zeer mooi fijn stoom per Holland, à *f* $36\frac{1}{4}$ voetst. v. b.
709 〃 〃 rm. No. 19, fraai fijn stoom, per Acadia, à *f* $36\frac{1}{4}$ voetst. v. b.
1203 〃 Samarang No. 15, 〃 ex Julia, tot geheime prijzen.
1406 〃 Pasoeroean No. $15\frac{1}{2}$, 〃 fijn st., ex Eersteling, à *f* $34\frac{1}{2}$.

De N.H.M. zal in hare Julijveiling vermoedelijk ongeveer 60,000 Kranjangs aanslaan.

TABAK. De eenige verkoop uit de hand, welke hiervan bekend werd, was die van 77 pakken Java Wangkal ex Burgersteijn, te Rotterdam tot geheimen prijs.

De veilingen van Java Tabak alhier op 23 Junij gehouden, leverden het volgende resultaat:

1315 Pakken KL/HBvH, ex Quartet,
verkocht van $17\frac{1}{2}$ tot $23\frac{1}{2}$ cs., dooréén 21 cs.
757 do. SS, ex Capella,
verkocht van $19\frac{1}{2}$ tot 23 cs., dooréén 21 cs.
73 do. BA, ex Wassenaar,
verkocht van $23\frac{1}{2}$ tot $25\frac{1}{2}$ cs., dooréén $24\frac{1}{2}$ cs.
90 do. MS ex idem,
verkocht van 22 tot $23\frac{1}{2}$ cs., dooréén $22\frac{1}{2}$ cs.
98 do. W/Malang, ex idem,
verkocht van tot 25 cs., dooréén 23 cs.
853 do. TW en HA/Malang ex diversen.
Waarvan 539 Pn. oud gewas, tot dooréén $39\frac{1}{2}$ cs.
en 314 [illegible] ruim 30 cs.

Bij inschrijving werden alhier op [illegible] Junij 40 Pakken Java HZ ex Susanna, tot geheimen prijs toegewezen.

Van Java Tabak arriveerden:
per Dominion: 653 Pn. MS, 167 do. BA, 180 do. W/Malang en 53 do. KL.
〃 Carin: 612 Pn. CHdB, 120 do. S, 243 do. PK, 597 do. MS, 214 do. BA, 30 do. W/Malang, 192 do. KL, 176 do. SS, 58 do. BK en 16 do. BL.
〃 Aeolus: 883 Pn. Kawi, 664 do. D, 1270 do. PK.
〃 Holland: 500 Pn. KD.
〃 Acadia: 175 Pn. L, 152 do. WGJ, 29 do. VS, 276 do. KB, 128 TW/Malang.

In Rotterdam zullen op 26 Junij geveild worden: 112 Balen Arracan Tabak en 196,000 Manilla Sigaren, [illegible] en 126 m. la en 2a Regalia. (Wordt vervolgd.)

AANGEBRACHTE REGALEN te Batavia

VAN 1 TOT 4 AUGUSTUS 1863.

Van Nederland per *Frans en Elise*.

2 kistjes Tobias.
1 〃 gemerkt H B 6.
1 pakje 〃 G J G 351 / D 368 } E. Moormann & Co., te Batavia.

Van Nederland per *Delft*.

1 pakje gemerkt (M) & D F L F T.
1 〃 W. Cores de Vries, te Batavia.
1 〃 gemerkt S H 8539.
1 〃 〃 P No. 161.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging behelst, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, BATAVIA.